

Nr. 6 - 1978

HVA MÅ GJØRES

Avisa til Norges Kommunistiske Studentforbund

Kr. 3,-

**HVA KAN EN PROGRESSIV LÆRER
GJØRE I EN REAKSJONÆRSKOLE?**

MIDTSIDENE

**Nå må
gutta våge
å snakke
om følelser!**

— om forhold og samliv

SIDE 14

KULTUR

VÅRSØG:

Salmer og rock —

*

Amerikanske bilder

*

**På to-hjul med
m-l rørsla**

Kommunist fra Uruguay:

**Sovjet er redd for Kinas
eksempel i Latin Amerika**

Krise i borgerlig ideologi Krise i borgerlig økonomi

ER DET MULIG Å FORENE KLASSEKAMP OG ADFERDSTERAPI?

Svar fra tr. til Ole

Ole mener at jeg misforstår både dialektisk materialisme og adferdsteorien. Da må jeg ha lov til å mene at det er Ole som misforstår og jeg vil begrunne det.

Det er en klar motsigelse mellom dialektisk materialisme og adferdsteorien. Det er bare det at Ole kun ser ut til å være opptatt av å finne fram til det forskjellige i denne motsigelsen, og ikke gidder å leite etter eventuelle identiteter. Derfor blir behandlingen av spørsmålet ensidig, og lite egna til å forbedre vår forståelse av denne delen av virkeligheten.

Oles eksempel med den sengevættende gutten illustrerer godt hvilke paradokser slik ensidighet fører til.

Ole mener at guttens sengevættning er et resultat av at foreldra undertrykker ham. Hva annet er dette enn å peke på ytre årsaker?

Ole antar at adferdsterapeuter vil se på guttens sengevættning som uønska adferd og f.eks. benytte et elektrisk varslingsystem slik at gutten kan få så stor grad av blærekontroll at han våkner når han merker at han skal tisse. Hva annet er dette enn å innrette ytre betingelser direkte med henblikk på å endre indre motsigelser?

Ja, det er faktisk også sanna at adferdsterapeutene gjennom å studere individets forsterkningshistorie og adferd for å finne fram til effektive forsterkere faktisk er så konkrete som mulig m.h.t. det å innrette nye, av adferdsterapeuten konstruerte ytre betingelser som har til hensikt å endre indre motsigelser. At adferdsteorien og de fleste adferdsterapeuter ikke har noe begrep om motsigelser, og om det er

sanna at de bare ser ytre årsaker til adferd, forandrer ikke en tittel på dette forholdet.

Ole, på sin side, mener at sosialarbeideren må ta kamp med foreldra for å la sønnen leve sitt liv ute fra sine egne premisser. Jeg er enig i det, men heller ikke dette er noe annet enn å forsøke å forandre guttens ytre livsbetingelser.

Spørsmålet som gjenstår er imidlertid om dette gir noen garanti for at gutten slutte rå tisse på seg? Jeg mener nei. Jeg vil hevde at det finnes eksempler på at unger med tilsvarende livsbetingelser som den nevnte gutten ikke er sengevættende, og at det finnes eksempler på at unger som har mindre undertrykkende foreldre faktisk er sengevættende likavel.

Derfor mener jeg at det elektriske varslingsanlegget som trener blærekontroll har sin berettigelse. Jeg mener det er riktig å ikke godta et hvilket som helst premiss en unge måtte ha, f.eks. det å tisse på seg om natta. Derfor er jeg for å bruke virkningsfulle metoder for å forandre un-

gens premisser, for å forandre de indre motsigelsen ei ungen for å få slutt på sengevættninga.

Adferdsterapiopplegget ville fungere tilpassende og reaksjonært i Oles eksempel dersom en bare konsentrerte seg om guttens tissing, og jeg er enig i at det ville bygge på en innsnevra analyse. Poenger her er imidlertid det at i dette tilfellet ville den innsnevra analysa og behandlingsopplegget være direkte innretta på endring av indre motsigelser.

Derfor må jeg avvise Oles syn på adferdsteori og adferdsterapi.

Adferdsteorien dreier seg om hvordan ytre betingelser virker inn på individers adferd.

Adferdsterapi dreier seg om å endre adferd gjennom å endre ytre betingelser. Ole mener at årsaka til adferd er indre motsigelser.

Han foreslår en terapi som dreier seg om å endre adferd gjennom å endre ytre betingelser.

Når det gjelder terapiopplegga, så er dem både like og forskjellige. I begge tilfelle dreier det seg om å forandre ytre betingelser. Dem adskiller seg hva angår hvilke ytre betingelser en skal endre.

Da forstår jeg det sanna at det som blir avgjørende for om et behandlingsopplegg skal være progressivt eller reaksjonært blir avhengig av hvilke ytre betingelser en forandrer.

Grunnlaget for de to forskjellige syna på hvilke ytre betingelser en bør endre finnes i teoriene som terapiopplegga bygger på.

Adferdsterapiopplegget bygger på en teori om forholdet mel-

lom ytre betingelser og individuell adferd.

Oles terapiopplegg bygger på en teori om hvordan samfunnsmessige forhold, altså også en type ytre forhold, virker inn på individuell adferd. Samtidig sier denna teorien at indre motsigelser er den egentlige årsak til adferd. Dette sier adferdsteorien ikke noe om.

Spørsmålet blir: Hvordan virker ytre årsaker gjennom indre?

Er det f.eks. sanna at frekvensen eller intensiteten av en gitt ytre betingelse kan være av betydning for et menneskes adferd? Ja — sanna er det.

Så et par spørsmål direkte til Ole: Mener du at det å si at årsaka til adferd er indre motsigelser er så mye mer dypsig enn å si at adferd er en del av organismen på lik linje med organismens anatomiske trekk?

Sjøl mener jeg at det ikke er det. Forutsetninga for at det skal være det, er at det klargjøres hva en indre motsigelse er, hvilke indre motsigelser det dreier seg om, hvordan de oppstår og utvikler seg osv.

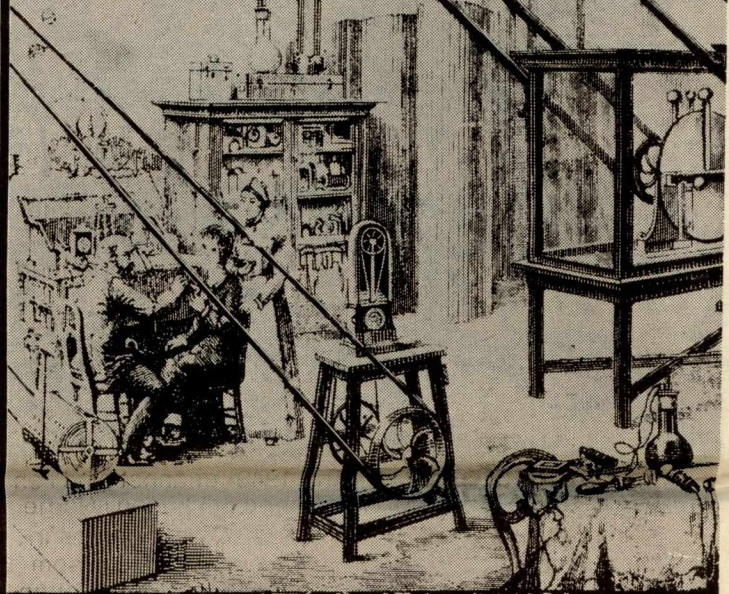
Mener du at progressive ikke er interessert i hva som bestemmer når og hvor adferd oppstår, ikke er opptatt av hva som bestemmer frekvensen av en type adferd?

Personlig er jeg veldig interessert i det. Hva bestemmer hvor ofte sjefen reiser sine underordna? Hva bestemmer hvor ofte Hansen kjøper Klassekampen? osv.

NYTT NUMMER!

Nr. 3 / 1978 6.årg. Kr 15
Materialisten
TIDSSKRIFT FOR FORSKNING, FAGKRITIKK OG TEORETISK DEBAT

**ATFERDSTERAPI
UTDANNINGA I KINA
HVA ER MATERIALISME?**

Utgitt av AKP(m-l) ved Universitetet i Oslo

FAGKRITIKK 78

Vekk med respekten for eksperten

Medisinsk Fagkritikk '78 har satt søkelyset på rollen til studenter og folk som jobber i helsesektoren. I slutten av november blir det møte om narkotikaomsorgen og bl.a. nedlegginga av Forvernsenteret.

Alle som begynner på et studium eller en skole er opptatt av faget sitt og hvordan en seinere skal fungere i yrket sitt når en er ferdig utdanna.

Mange er misfornøyd med den undervisninga det legges opp til og stiller seg kritisk til pensum vi er nødt til å lese.

Det er initiativtakerne til Fagkritikk '78 som sier dette til «Hva må gjøres» i en prat vi hadde med noen av medisinerstudentene etter møtet «Helsepolitikk i Kina og Norge» som de arrangerte i midten av oktober.

Vi på medisin lærer f.eks. veldig mye om blyforgiftning, men ingen forteller oss om samfunnsforholda som gjør at folk blir blyforgifta.

Det er viktig for oss som blir utdanna til en slags eksperter på ulike områder å ta stilling til hva vi vil bruke ekspertisen vår til.

Skal vi holde kjeft når vi oppdager arbeidsforhold som gjør at folk blir sjuke, eller skal vi sammen med folk reise kampen mot helsefarlig arbeid der de jobber? Vi blir tuta hue full om at medisn og politikk ikke bør blandes, men hvem er det som tjener på det? I alle fall ikke folk flest.

— Dere har vel ikke noe mindre eksamenspress enn andre studenter, allikevel har dere tid til å drive med fagkritikk og arrangere åpne møter?

— Vi har et studium med et enormt eksamens- og prestisjepress som det er vanskelig å kjempe mot aleine. Gjennom fagkritikken lærer vi av å diskutere med andre. En blir ikke sittende for seg sjøl og tru at en god lege er den som har de beste eksamenspapirene.

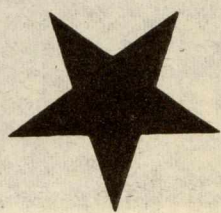
Det er mange som er opptatt av å få vekk den såkalte respekten for legestanden som ikke tjener til annet enn å holde avstand mellom oss og folk vi skal arbeide blant. Dette er en diskusjon som er viktig for oss og for andre som blir utdanna til andre yrker fra universiteter og skoler. En sosialarbeider, en arkitekt, en biolog eller lærer — hvordan kan

de bruke yrket sitt på en måte som gjør at de ikke fungerer som undertrykkere for dem som benytter seg av kunnskapene deres?

Medisinsk Fagkritikk '78 har satt søkelyset på rollen til studenter og folk som jobber i helsesektoren. Men det må være grobunn for mange fagkritiske miljøer rundt om på de forskjellige studier, vårt eksempel viser at interessen og entusiasmen er stor, så vi oppfordrer flere til å sette i gang!

— Og neste gang, hva slags tema har dere tenkt å sette under debatt da?

— Det neste møtet som blir i slutten av november, skal ta opp narkotikaomsorgen og se på hva slags konsekvenser helsepolitikken i ei krisetid får for den, behandlingstilbudet til narkomane og nedlegging av behandlingsplasser.

HVA MÅ GJØRES

»Hva må gjøres», avisa til Norges kommunistiske Studentforbund.

Utkommer 7nr.pr.år.

Abb.pris kr. 20.- pr. år. Støtteabb. kr. 30.- pr. år.

Adresse: Boks 2072 Grynelokka Oslo 5

Postgiro: 2.23.26.43.

Ansvarlig: Jørn Magdahl

Trykt i Offsettrykk hos a/s Duplotrykk Oslo

kemordene i Vietnam, til Menachim Begin som blir kalt masseordenen fra Deir Yassin. Et kvalifiserende eksempel: Den palestinske landsbyen Deir Yassin hadde en strategisk viktig plassering for den sionistisk kolonialiseringa av palestineres land i 1948. Den måtte utryddes. Begin var personlig ansvarlig for denne «militære operasjonen» som sjef for terrororganisasjonen Irgun. Begin og ledet 200 soldater som angrep landsbyen etter at menene hadde forlatt den. Nesten alle i landsbyen ble slakta ned, kvinnene ble voldtatt først og stukket ned etterpå med bajonetter. Småbarn ble partert foran øynene til mødrene. 250 barn, kvinner og gamle overlevde. Begin skriver i boka si Revolt: «Deir Yassin-massakeren var ikke bare berettiget. Det ville ikke vært noen israelsk stat uten seieren ved Deir Yassin.»

Nobelkomiteen bidrar til å fortsette og godkjenne undertrykkinga av det palestinske folket. De fortsetter å hylle linja med toppplansforhandlinger fra Kissinger og nå til Carter. Dette er i direkte motstrid til det eneste som kan skape fred i Midt-Østen, den væpna kampen som palestinerne sjø fører for nasjonal frigjøring.

Det er forhandlinger over hodet på palestinerne og deres organisasjon PLO. Det er å gi gratis propaganda for dette okkupasjonen Israel og det er å hylle USAs «bidrag til fred i Midt-Østen».

Det Arabiske toppmøtet går imot Camp David-avtalen og de tar avstand fra fredsprisutdelinga. Derfor fortjener heller ikke Sadat noen fredspris. Ved å forhandle over uten PLO, sammen med Begin og Carter, splitter han enheten i den arabiske verden og forræder palestinerne.

Men Sovjet utnytter prisutdelinga til å kaste hovedskytset inn mot Sadat, og sidestiller ham med masse-morderen Begin. Dette gjør de for å splitte araberlandene, og svekke Egypt hvor de sjøl har blitt kasta ut. Det er okkupasjonen Israel som er hovedfienden til det palestinske folket.

I studentersamfunnet i Oslo ble det med overveldende flertall vedtatt en avskyresolusjon som fordømte prisutdelinga, og oppfordrer til demonstrasjon 10. desember. Resolusjonen ble støttet av Rød Front, Grønt Gras og KUL. Dette er veien å gå på alle lærestedene. Det må bli en stor proteststorm på et virkelig bredt grunnlag som viser at vi ikke har tenkt å finne oss i denne sjikanen av det palestinske folket.

Utdelinga av terrorprisen skal foregå i Universitetes Aula. Vi protesterer mot å bruke universitetes område til å hylle Begin og Sadat. Kollegiet kan ikke godkjenne dette. Vi må mobilisere alle studenter mot at Aulaen blir brukt til dette skitne formålet. NEI TIL KRIGSPRIS — STØTT PLO!

Aulaen ikke for terrorister og masse-mordere

Nobelkomiteen er dyktige til å peke ut gode representanter for freden. Det er visst ikke grenser for hva som kan kalles fredsbevaring. Fra Kissinger i 1974, personlig ansvarlig for fol-

Dag Solstad KRIG 1940

Dag Solstad
KRIG 1940. Roman 220 s.

Våren og sommeren 1940. Det er krig i Norge, en krig mange har frykta, men færre har vært forberedt på. Unggutter fra Oslo Østkant befinner seg som soldater ved fronten, i Østfold, i Nordmarka. Oslo er alt en besatt by. Fortsatt motstand eller fred og orden med tyskerne — det er spørsmålet som alle blir stilt overfor. — borgerskapets menn, de faglige lederne i forskjellige politiske leirer, arbeiderne i leiegårdene på Grünerløkka. Det er brennbart stoff Solstad arbeider med. Romanen hans vil bli en av årets mest omdiskuterte bøker.

«Krig 1940» er annet bind i en trebindsserie om krigen i Norge. Første bind, «SVIK. Førkrigsår», kom i fjor, og ble valgt som månedens bok av Bokklubben Nye Bøker. Dansk utgave kom i sommer, tysk og islandsk utgave er underveis.

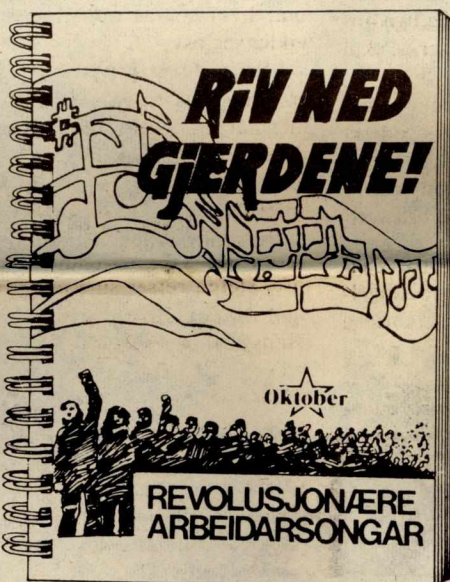
Hft. kr. 52,-, innb. kr. 64,-.

Ny sangbok RIV NED GJERDENE

Revolusjonære arbeidarsongar. 69 songar m/notar og gitarbesifring. Illustrert.

Dei fleste av desse songane er ikkje prenta i noka songbok før, og ei rekkje av dei er heilt nye. Men her er og mange klassikarar og eldre songar frå kampen mot sosial og nasjonal underkuing i Noreg og mange andre land.

Kr. 25,-.

Et helseteam til PLO!

POSTGIRO:
2 24 04 06

Jennys hjørne: På to-hjul med m-l rørsle

Har dere sett at de har begynt å dukke fram igjen? Med lilla skjerf og slitte wrangler-støvler. Skjegg på haka og uten bh. De sitter på klubbsju og drikker rødvin. Danser rock og sjekker opp.

I begynnelsen trudde vi det hadde noe å gjøre med sommerferien. At de kom ut på gata og ikke satt bak mørke gardiner og planla revolusjon. Men de har fortsatt utover hele høsten så det kan bare være en ting: linjeskifte i ml-rørsle. Enda en gang.

Nå som vi endelig hadde vent oss til at de ikke så ut som Pedro-karikaturer i VG. Men derimot var blitt prektige og kortklippede. Med boblejakke og trøler i henda. Og hardingfele og bunad.

Hva skal en stakkar tru. Når naboen som ikke har snakka om anna enn faggggbevegelsen de siste fem åra og aldri har hatt tid til en kopp kaffe når han var innom med alle underskriftslistene plutselig inviterer til øst & rødvin på en vanlig tirsdagskveld?

Også at de er uenige da. De debatterer i Klassekampen der signaturen «partimedlem» er helt uenig med signaturen «gammelt partimedlem». Og det for åpen scene. Skal de ikke beholde debatten om linjer og taktikk overfor massene hemmelig lenger heller? Det er nesten sånn at en får lyst til å lese avisa for å følge debatten om kjernefamilien og filmkritikk.

Men det verste er likevel at de har begynt å sykle. Iført siste modell av Peugeot og Gitane fyker de rundt i byens gater. Ikke nok med det. De sykler fra Trondheim til Oslo på under tre timer. Samtidig som de røyker Teddy og får seg ring i øret.

Ingen veit hvor haren hopper, sa mannen og satte snare på taket. Så jeg venter bare på at de skal starte «Saturday Night Fever»-skole med Sigurd Allern som rockekonget!

Det ville forresten ikke vi ha noe imot. Ikke har vi noe imot folk som inviterer på fest heller. Der vi kan danse pols og swing om hverandre. Det er kanskje det Mao tenkte på da han skrev noe om å gå på to bein. Og la det gamle tjene det nye.

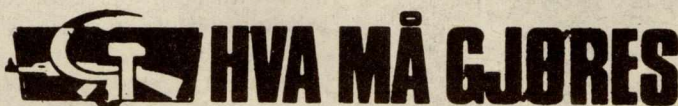
I det hele tatt. De ser ut til å drive på med saker som interesserer noen og enhver, for vi har jo aldri hatt noe imot diskusjoner og folk som tar standpunkt mot borgerskapet. Men det er bare det, at det har vært vanskelig å få audiens, liksom.

Men det begynner å lysne. Så vi oppfordrer dem som fortsatt måtte sitte bak nedrulla gardiner i stedet for å ta seg tid til en prat og en dans med meg og mine likesinnede. Kom ut! Kom ut!

(P.S. hvis det kan hjelpe, har jeg kjøpt meg ny sykkel og dansesko!)

Jenny Jaeger

ABONNER!

HVA MÅ GJØRES» er avisa til Norges Kommunistiske Studentforbund.

Adresse:
Boks 2072, Grünerløkka, OSLO 5
Postgiro 2.23.26.43.

Utkommer med 7 nummer pr. år.
Abonnementspris kr. 20.- pr. år.

Navn:

Adresse:

Postnr. og sted:

MELD ADRESSEFORANDRING.

Retur — retur. Det er et ord som går igjen i den daglige posten til «Hva Må Gjøres».

Studenter er sikkert en av de samfunnsgruppene som flytter mest på seg. Slik ser det i alle fall ut for distribusjonen i HMG.

Men neste gang du er på flyttefot vær så snill å sende oss adressendring.

Det går også an å melde flytting hos Postverket. Da får du ettersendt all posten uten at den må innom den gamle adressa di.

Kontortider, NKS og HMG

Mandag 10.00 — 15.00
Onsdag 12.00 — 18.00
Fredag 10.00 — 15.00

FORNY ABBONNEMENTET

Med dette nummeret går abonnementet for 1978 ut. For noen av dere betyr det at dere må fornye abonnementet om dere vil ha HMG i postkassa også neste år. Dere vil om ikke så lenge få tilsendt en innbetalingsblankett. Følg oppfordringen og betal inn beløpet så fort som mulig.

Tidligere prostituert: «du står og spyr etterpå og føler deg som en jævla dritt»

Debatten om porno og prostitusjon går stadig videre, og i et møte om prostitusjon i Det Norske Studentersamfund i Oslo 5. oktober, ble den brakt et viktig skritt framover, da Liv Finstad gikk hardt ut mot Berthold Grünfeldts «skrivebordsteorier» om at det er puritanismen som forutsetter prostitusjonen.

I innledninga si viste Liv Finstad klart at prostitusjonen har sine årsaker i ganske andre samfunnsforhold enn puritanismen alene.

Hun slo fast at puritanismen er det borgerlige samfunn — monogamiets ideologi. Monogamiet oppsto da privateiendommen oppsto i menneskesamfunnet, og det var nødvendig for å sikre mannens kontroll over at privateiendommen gikk over til hans arvinger, i tråd med mannens viktigere rolle i produksjonen ved overgangen fra det primitive jordbruket og jakten — til husdyrholdet.

Monogamiet er en forutsetning for prostitusjonen. Helt siden kvinneundertrykkelsen oppsto har denne regelen vært gyldig: Monogami for kvinnen, men ikke for mannen.

Liv Finstad påpekte også at puritanismeteorien ikke prøver å gi noen forklaring på *hvorfor* kvinner prostituerer seg. I beste fall forklarer den bare kundens — mennenes — handlinger. Men hvor blir det av syerskenes levevilkår i forrige århundre? Hvor blir det av de ungdomsnarkomanes håpløse livssituasjon? Hvor blir det av de vietnamesiske kvinnene hvis eneste vei unna sultedøden var prostitusjon? Ligger disse kvinnes misère først og fremst i forkvaklet seksualmoral? Nei konkluderte Finstad, puritanismeteorien lar seg nok markedsføre i Dagbladet, men stilt opp mot Stenersgatas og Vollgatas grelle virkelighet duger ikke slike skrivebordsteorier!

Det er gjort få undersøkelser på prostitusjon i Norge, og selv om de som er gjort er meget viktige, henter de alle sine opplysninger fra annenhåndskilder. Det er svært skjelden de prostituerte eget syn på sin situasjon kommer fram. Nettopp derfor hadde det for mange av tilhørerne stor betydning at to lydbåndintervju med tidligere prostituerte ble avspilt under møtet. Når Grünfeldt snakker om prostitusjon behandler han en side — kundens, mannens — ifølge Grünfeldt kan prostitusjonen tilfredsstillende mannens kreative fantasi i form av «harmesfantasier som uttrykk for makt, dominans og innflytelse, symbolpotenser og den økte mannlige selvfølelse.» Men hvilket bilde har så de prostituerte selv av prostitusjonen — Hva Må Gjøres bringer her utdrag av ett av intervjuene som ble avspilt i Studentersamfundet i Oslo.

Den intervjuede har vært pro-

volden som har vært, den har jeg kanskje bidratt til litt sjøl. Men ei venninne av meg, det var i 71 eller 72, hun kom hjem til mora mi og måtte stille seg og sånt noe, for de hadde brent vekk med sigaretter begge brystvortene hennes, og hele skinka, hele den ene rompa og langt nedover mot låret, brent med sigaretter. Hu, hu ble også drept opp på Skansen, hvor hun var slått ned. Og det er ingen som kan si om det er halliken eller mannen hun var gift med, eller om det er kunden som har gjort det, det har de ikke fått oppklart enda. Det er klart at det er ganske mye vold, og det er mange av jentene som

blir slått ned av hallikene sine hvis de ikke tjener nok.

— *Hva synes du om det disse såkalte ekspertene sier om prostitusjon og prostituerte?*

— Han Grünfeldt har ikke greie på prostitusjon i det hele tatt. Raffinement og rødvin og sånt noe, det er helt sinnssykt altså. OK, det kan sikkert eksistere endel sånne luksushorer; men i det store og det hele er det ikke sånn. Det tar det et kvarter, en halvtime og du trekker ned det ene buksebeinet og det går jævlig fort. Og det er ikke noe sånn nytelse og noe bra for begge parter. Og jeg trur heller ikke det som han sier at det alltid vil eksistere

prostitusjon, det trur ikke jeg noe på. Fordi at alle de jentene jeg har snakka med, de vil slutte, de ville ikke vært prostituerte hvis de hadde andre anledninger, hvis de hadde hatt boliger, og hvis de hadde hatt økonomi, og hvis de ikke hadde vært avhengige av stoff. Og det er jo en grunn til at man bruker stoff også, eller alkohol. Det er ikke noe som skjer bare for å ha det moro.

Jeg og de fleste andre, vi blir jo bare ødelagt av det seksuelt og har ikke noe utbytte av det. Det er helt sånn kaldt og kynisk, det er ikke noe sånn Grünfeldtopplegg det altså. Jeg synes han er helt idiotisk, han er typisk mann

altså, det er typisk at han kan tenke sånn. Jeg har ikke truffet på noen kvinner som tenker på den måten der, aldri. Jeg synes det er helt for jævlig at sånne folk kan sitte og kalle seg sexologer og ha greie på ting. Ja, det mener jeg alvorlig.

Du selger kroppen din ikke sant, du står og vakser deg i flere timer etterpå, du vasker deg innvendig og du har omtrent lyst på å helle såpevann i kjeften for å få rensa deg etterpå. Ja, du blir jo dritten innvendig altså. Du blir dritten i hue og du blir dritten i kroppen.

Illustrasjonen er tilfeldig valgt, og har ikke noe med den intervjuede å gjøre.

HVA MÅ GJØRES

Sosialistisk skoleforum i Trondheim

Fredag 29. september vart Sosialistisk Skoleforum skipa i Trondheim. SSF, som har eksistert ei tid i Oslo, ynskjer å samle sosialistar med tilknytning til skulen på eit minimumsprogram. Før jul vil SSF halde møter om lærarane sin arbeidssituasjon og konflikten mellom ideal og røyndom, og skuleutbygginga i Trondheim i samanheng med statsbudsjettet, og om yrkesforbod mot lærarar.

SSF er eit organ både for dei som arbeidar i skulen og dei som utdannar seg til lærarar. Dei har og laga ein studiertesirkel, som enkelte studenter har lagt opp som pensum. Oktoberbokhandlerne kan formidle kontakt og skaffe materiale.

Oslo kommunenektet undersøkelse om politivold!

— Oslo kommune og sosialrådmannen er mer interessert i å ha et godt forhold til politiet enn til klientene ved avrusningsstasjonen i Oslo. Denne i og for seg ikke så overraskende konklusjon kan Didrik Mangerud trekke etter å ha fått blankt avslag på en søknad om å få gjøre en undersøkelse om politivold blant klientellet på avrusningsstasjonen i Storgata 36.

Mangerud, som er student på institutt for kriminologi og strafferett og tidligere var oversykepleier på avrusningsstasjonen i Storgata, sendte søknaden til sosialrådmannens kontor i sommer. På telefonisk forespørsel ei stund senere fikk han beskjed om at søknaden lå dårlig an. Han sendte da en utfyllende søknad, der han påpekte at han ville være bundet av sitt tidli-

gere avlagte løfte om taushetsplikt og at klientene selv sagt ville bli anonymisert.

Men svaret han fikk var at «klientene vil ofte være i en labil situasjon. Sosialrådmannen ønsker på denne bakgrunn ikke å utesette klientene for en undersøkelse av denne art.»

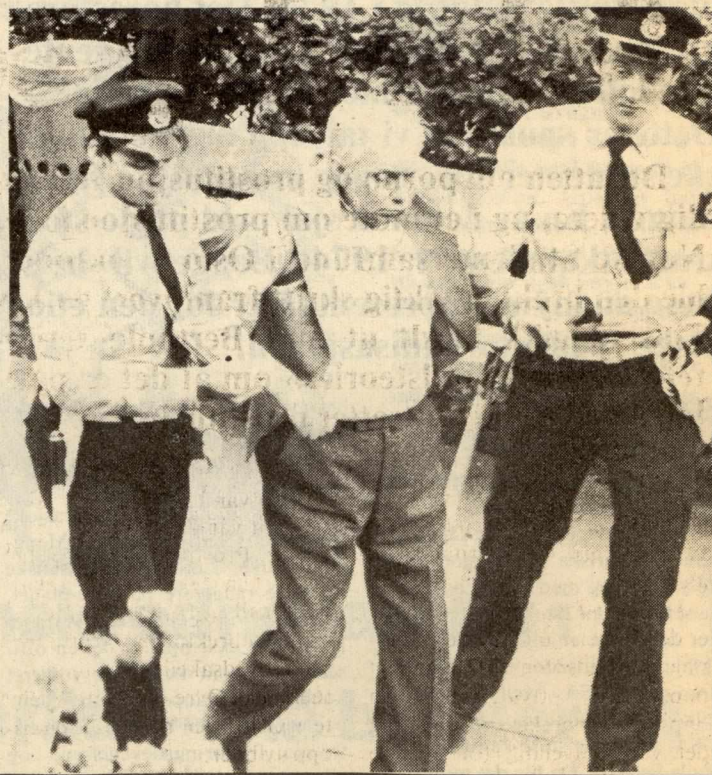
— Men politivold kan de altså gjerne utsettes for?

— Det virker nesten sannelig, sier Mangerud. Jeg kan ikke skjønne at den begrunnelsen jeg har fått er holdbar. Det virker som om kommunen bare vil unngå bråk og konfrontasjon med politiet. Dette til tross for at f.eks. formannen i Norsk Polititjenestemannsforbund, Leif Hagevick har sagt at enhver som vil undersøke politiets virksomhet og evnetuelle feil og voldsbruk innen etaten, vil bli

ønsket velkommen.

Jeg tror det er en bred oppfatning blant sosialarbeidere at politivold eksisterer, og selv har jeg gjennom mitt tidligere arbeid fått så mange beretninger om politivold at jeg ikke kan trekke noen annen konklusjon. Det er et regelmessig mønster som gjenspeiler seg, og det er samme stasjon som går igjen, nemlig Grønland politistasjon og noen av politimennene der. Herbergistene og uteliggerne blir banket opp i politibilene, de er livredde for å be om vann om de blir satt i fyllearesten osv. Heller ikke tør de anmelde politiet for vold av frykt for represalier.

Men dette velger altså sosialrådmannen å utsette disse klientene for, mens et spørreskjema om denne volden vil bli en for ubehagelig opplevelse for dem!

Oljefolk i studenthybler — studenter i oljearbeidernes brakkeby

De 114 studentene som er tildelt plass i de nye hybelhusene på Molkeholen i Stavanger har ikke fått flyttet inn før flere uker ut i semesteret. Dette har ført til irritasjon og skarpe reaksjoner blant studentene, og en aksjonskomite ble nedsatt for å gjøre det klart overfor Studentsamskipnaden i Stavanger og stiftelsen «Studenthybler i Stavanger» som eier studentboligene, at studentene seinere ikke vil finne seg i at oljemessen «OFFSHORE NORTH SEA» får leie studentboligene når studentene selv trenger dem.

Hotellsituasjonen i oljebyen er mildest talt håpløs fra før. Når det i tillegg kommer hundrevis av tilreisende til oljemessen, forverres problemene selv sagt ytterligere. Arrangørene av oljemessen er naturlig nok mer enn interessert i å få kloa i ethvert ledig rom det er mulig å komme over.

Tidligere har Studentsamskipnaden i Stavanger nektet å leie ut studenthybler mens oljemessen pågår, fordi man ikke ønsket å la studentene bli sittende på gaten.

I høst skulle 114 nye hybler og leiligheter stå ferdige på Molkeholen, men p.g.a. forsinkelser i byggearbeidene fikk man i vår beskjed om at de nye studentboligene ikke kunne tas i bruk før etter 15. september (etter oljemessens slutt). Men her ble det gjort unntak. Deltakere til oljemessen fikk flytte inn, med andre ord studenthyblene/leilighetene var ferdige til bruk for hotell drift før denne dato.

Studentene reagerte mot at hyblene ikke kunne tas i bruk

av dem de var bygget for, når de allikevel var i en slik stand at de kunne brukes til hotell. Selv om Samskipnaden i Stavanger fikk leie oljearbeidernes brakkeby i Jättåvågen for studentene, slik at de ikke skulle være husløse i dette tidsrommet, hjalp det lite så lenge det aldri ble gitt beskjed om dette boalternativet. Det vil si — Studentsamskipnaden i Stavanger sendte brev til de studentene som var tildelt plass på Molkeholen studenthybler om at de ville «registrere de leietakerne som selv ikke greier å skaffe seg midlertidig inninnkvartering eller permisjon» (videre stod det at de som trengte hjelp til å løse

boligproblemene fram til 15/9 kunne kontakte Samskipnadens boligavd. etter 1. august for nærmere orientering. En del studenter tolket dette dithen at de måtte skaffe seg midlertidig hybel selv, noen sa derfor ikke opp sin «gamle» hybel fra forrige semester og har derfor betalt husleie i hele sommer uten å ha bodd der, bare for disse 15—20 dagene. Andre har latt være å komme til byen.

De studentene som kom til Stavanger ca. 1. september og henvendte seg til Samskipnadens boligavd. fikk beskjed om brakkealternativet i Jättåvågen, men også her er det eksempler på studenter som er blitt avvist. En enslig mor som var tildelt plass i studenthyblene på Molkeholen ble etter første uke i august avvist med den begrunnelsen at de dessverre ikke hadde greid å skaffe henne noe midlertidig.

Det må være et helt rimelig krav at Samskipnadens boligavdeling gir skriftlig beskjed til de det angår når de får inn boalternativer som det i Jättåvågen.

Aksjonskomiteen som ble nedsatt i denne tiden har arrangert to åpne møter og sendt ut underskriftsletter. 527 studenter i Stavanger skrev under oppropet som tok avstand fra at studenthyblene på Molkeholen ble leiet ut til deltakere på oljemessen i Stavanger, mens studentene måtte vente med å flytte inn til etter 15. september. Dette viser at en god del studenter har gått imot Studentsamskipnaden og stiftelsen «Studenthybler i Stavanger» sin handlemåte i denne saken.

Dessuten har aksjonskomiteen for Molkeholen fått støtte for sitt syn fra LNL-lokallaget og Studentrådet ved Stavanger Lærerskole, og lokalstyret i Fellesrådet for Sosialskolestudenter.

Det ble òg fattet et vedtak på det siste av de to møtene Aksjonskomiteen arrangerte, hvor studenter og represen-

tanter fra Stiftelsen og Studentsamskipnaden var til stede.

I dette vedtaket blir stiftelsen «Studenthybler i Stavanger» kritisert, og det blir krevd at stiftelsen i framtida ikke endrer ordinær drift av studenthyblene uten at studentene i forsvarlig grad får anledning til å uttale seg.

Medlem av aksjonskomiteen

«Mot Dag» i Trondheim

På NTH i Trondheim var det standsforbud under immatrikuleringa i høst. Men NKS på NTH trassa sjølvsagt dette forsøket på å kneble studentorganisasjonene og hadde som vanlig bokdisk. Under ledelse av forvalteren på NTH, Kummervold, ble bokdisken velta for å få vekk standen, og deretter ble standsbordet tatt, skriver «Mot Dag» avisa til NKS på NTH. Avisa, som er i løpeseddelform, satser på å komme ut hver 14. dag. Det første nummeret som kom dette semesteret hadde en fin presentasjon av NKS, studentersamfundet og NTHs idrettslag.

Volda og Agder DH: NEI til disiplinærlova

Skolerådet ved Volda DH har med massivt fleirtal vedtatt ei fråsegn til KUD som tek avstand frå disiplinærlova på prinsipielt grunnlag.

Fråsegna er så klår og bestemt at ho også bør kunne vera eit eksempel til etterfylgjing for andre skular/utdanningsinstitusjonar som skal gje uttale til departementet. Teksten er som fylgjer:

«Etter vårt syn vil norsk lov og hevdvunnen forvaltningspraksis vere tilstrekkeleg for å avgjere kva sanksjonar

som skal nyttast mot lovbrøt gjort av ein student. Berre i spesielle høve, i samband med fusk eller forsøk på fusk under eksamen bør organa ved institusjonen stå for reaksjonane.

Dett prinsipielle synet gjer at vi går mot paragraf 2 pkt. c,d,e og f i utkastet til ny lov. Den sivile rettspraksis er tilstrekkeleg til å dekke lovbrøt av denne karakter. Paragraf 2, pkt. c,d,e og f er også så pass vage og upresise at dei i spesielle situasjonar kan misbrukast til å omfatte politiske aksjonar.

2. Når det gjeld spørsmålet om lova bør gjerast gjeldande for vår institusjon, er svaret nei. Vi har ikkje behov for ei slik lov. Norsk lov og hevdvunnen forvaltningspraksis vil vere nok.»

Også Agder Distriktshøgskole har vedteke ein resolusjon mot framlegget til ny disiplinærlov ved universiteta og høgskolane. Resolusjonen vart vedteken på allmøte mot ei avholdande røyst. Vedtaket fekk støtte frå alle politiske grupperingar ved skolen. eit framlegg frå dei konservativene om å ta med i grunngravinga at lova er mint for universiteta og ikkje ville passe for ein liten institusjon som Agder DH (dvs. at lova er i orden for universiteta) vart nedrøysta. Og studentane ved skolen vil stå samla mot ein kvar seinare freistnad på å tre «politisk disiplinering» over hoda på dei!

Anti-Nazi-League i samfunnet

— Det kan vera riktig å kreve forbud av Norsk Front som enno ikkje er godkjend som parti, men i England er National Front eit for strøtt parti. Eit forbod kan ikkje stogge dei, men derimot gjere dei til martyrar.

Det er Paul Holborrow frå Anti-Nazi-League som seier dette til NKS si avis i Trond-

heim «Til kamp».

Holborrow var innleiar på eit møte i Samfundet. I intervjuet kom han mellom anna inn på nazistane sin taktikk og dei internasjonale kontaktane deira. Han kunne og fortelle at han trudde NF fikk pengar frå Sør-Afrika og Rhodesia og rekna med at medlemstalet kom til å auke når dei kvite snart flykta frå desse landa.

Anti-Nazi-League har no 200 greiner i England, og «Rock against racism»-rørsle har hatt mykje å seie. Musik-kavisene, som har 3 mill. lesarar, skriv om oss og gjev folk argumenter mot nazismen, fortel Holborrow vidare til «Til Kamp».

Bra bokhøst i Sivle forlag

Sivle forlag kommer i høst ut med den første utgava av Per Sivles samlede dikt på mange år. Boka inneholder flere dikt av Sivle som ikke er trykt før. Ellers følger forlaget opp lyrikkdebatten med å utgi innledninger og innlegg fra Nordahl Grieg-klubben sitt lyrikksseminar. Asbjørn Elden gir ut første bind i en serie — «Berte Ersons saga». Sverre Asmervik kommer med to bøker i år, ei ungdomsbok om politivold og ei barnebok om under som stanser rivinga av en gammel villa. Ellers kommer det flere barne- og ungdomsbøker på Sivle, en kvinnevernroman av Mari Osmundsen og ei bok om sameoppstanden i Kautokeino i 1852 av Olav Nordrå.

Sovjet støtter Mengistu-regimet i Etiopia. Hva gjør sosialimperialismen i Etiopia? Revisjonistene hevder at Mengistu er sosialist, at han har innført mange progressive reformer, hva er virkeligheten: Hvordan ble keiser Haile Selassie styrta? Vi har hørt om de etiopiske studentene som ble sendt ut på landsbygda for å jobbe blant fattigbøndene i 1974. Det høres progressivt ut, var det det? Hva var studentenes rolle i kampen mot Haile Selassie? Dette er spørsmål vi tar opp med to etiopiske studenter som begge er politiske flyktninger. En av dem var sjøl med på de store studentkampene i 1974. Begge vil helst være anonyme representanter for den etiopiske studentorganisasjonen.

SOVJET HAR UTKONKURERT USA

Hvilke metoder bruker Sovjet for å komme seg inn i Etiopia?

De er demagogiske. De kaller seg selv proletariske internasjonister og allierer seg med frigjøringsbevegelsene. De gir økonomisk og militær hjelp. De er mye flinkere til å skjule sine hensikter enn USA. For dominerte USA. Men i 1974 tok folket standpunkt mot regimet og USA, under de store kampene mot Haile Selassie. Da ble det mulig for Sovjet å blande seg inn. De infiltrerte første økonomisk og senere militært.

Selv under Haile Selassie hadde Sovjet interesser i Etiopia, på grunn av den strategiske beliggenheten. De bygde f.eks. opp et stort oljerafineri. Et annet eksempel er kaffeproduksjonen. Kaffe er Etiopias viktigste eksportartikkel. Sovjet kjøper kaffe til 15% lavere pris enn verdensmarkedet. Så selger de til Øst-Europa til høyere pris enn på verdensmarkedet.

– Hvor store interesser har Sovjet i Etiopia i forhold til USA?

– Etter at keiseren ble styrta, gikk de økonomiske interessene over fra en herskende klasse til en annen. USA investerte i bankene, mens Sovjet eksporterer gamle umoderne maskiner som de sjøl ikke trenger. De selger til høy pris og kjøper råvarer. De skaper ubalanse i vår økonomi og avhengig-

het av Sovjet. De selger våpen til høy pris og tar maten vår.

– Kan dere si noe om den politiske innflytelsen til Sovjet?

– Den militære administrasjonsskomiteen (Dergen), ledet av Mengistu, bruker russiske og kubanske militære rådgivere på toppplanet. Russerne operer direkte i regjeringa. For eksempel er det en offiserkomite som består av russere, kubanere og etiopere. De har utarbeidet en plan for å ødelegge de eritreiske frigjøringsbevegelsene og etiopiske revolusjonære, spesielt folk fra partiet vårt EPRP.

Det er motsetninger mellom USA-vennlige og Sovjet-vennlige deler av borgerskapet innenfor Dergen. De fleste støtta USA og 2. Visegeneralen i Dergen støtta USA, han ble henretta i 1977. Men det var også deler av borgerskapet som var nasjonale og demokratiske da Dergen ble danna i 1974. De gikk inn for demokratisering etter Haile Selassie. Disse er nå utrensket av Mengistuklikken og fascistklikken hersker nå alene.

ØKT UNDERTRYKKING ETTER AT KEISEREN BLE STYRTA

– Hvordan er undertrykkinga i Etiopia idag?

– Det er forskjellig slags undertrykking. Det er undertrykking av nasjoner. Etiopia består av flere nasjoner. Det er kvinneundertryk-

Henrettelser innen Dergen: 1975 Aman Andom, generalen som ville løse Eritrea-spørsmålet på fredelig vis. 1976: ideologen Sissaj Habte og befalsnavende i Eritrea, general Getachew. » 1977: Teferi Benti, viseordfører og general Atenafu Abate. Med flere.

Etiopiske studenter til Hva må gjøres:

- Russere og øst-tyskere leder terrorkampanje mot folket i Etiopia!

king, religiøs undertrykking og klasseundertrykking. Det er nasjonale frigjøringsbevegelser i Tigrai, Ormo, Eritrea og Vest Somalia. Disse kjemper mot undertrykkinga fra fascistregimet. Det er ikke skjedd noen forbedringer fra Haile Selassie til Mengistu, undertrykkinga har økt.

– Hvordan er arbeiderklassen undertrykt?

– Den nasjonale økonomien vår er infiltrert av imperialismen. Det er ikke mye industri og ikke stor arbeiderklasse. Hovedmotsigelsen i landet vårt går mellom de undertrykte folkene og klassene på den ene siden og sosialimperialismen, imperialismen, føydalismen og byråkratkapitalismen på den andre.

Det er stor og voksende motstand mot Mengisturegimet. Mot-

standskampen blir ledet av EPRP (Ethiopian Peoples Revolutionary Party). Det er også store masseorganisasjoner.

EPRP organiserer dessuten de undertrykte fattigbøndene, vd å gi dem våpen for å ta jord.

Fagforeningene ble legale i 1974, men Dergen prøvde å infiltrere ledelsen. Arbeiderne motsatte seg dette, og så ble fagforeningene oppløst av Dergen. Men arbeiderne dannet en ny organisasjon og gikk under jorda for å fortsette motstandsarbeidet i samarbeid med EPRP.

KGB I TERRORKAMPANJE MOT FOLKET

– Etter -74 har det vært store terroraksjoner mot folket, kan dere fortelle litt om hva som foregikk?

– Det var massearrestasjoner, drap og torturering, noe som fortsetter ennå. Alle fabrikkene ble stengt i 1977, og folk ble tvunget til å være hjemme. Alle som ble funnet med våpen eller papirer fra EPRP ble drept på stedet eller arrestert. Det var den samme offiserkomiteen som vi nevnte tidligere som ledet kampanjen. Det er beviser for at øst-tyskere og russere deltok direkte i tortur. KGB-agenter drev også med telefonavlytting.

De brukte grusomme torturmetoder, rødglødende metallstenger i anus, brant under bena, trakk ut fingerne. De kuttet brystene av kvinner, tortuerte seksualorganer og voldtok kvinnelige fanger. Ungdommen var spesielt utsatt. Barn på 8-9 år ble torturert på samme måten som voksne. Barn ble myrdet og senere funnet foran husene til foreldrene.

FEBRUARREVOLUSJONEN

– Keiseren ble styrtet i 1974. Det var et ledd i det som kalles februar-revolusjonen. Hva skjedde?

– Hva gjorde at Haile Selassie kunne miste makta? Det var økonomisk og politisk krise, og det var tørkekatastrofe i mange provinser. Flere hundre tusen mennesker døde. Prisene økte, bensinprisene økte med 70% på bare 2 måneder. Regimet hadde ingen støtte i folket. Militæret led mange nederlag i Eritrea og soldatene var demoralisert. Det var utbredt mytteri av etiopiske soldater i Eritrea.

Keiseren prøvde å forandre på toppplanet, han skifta ministre, han skifta regjering. Men kravet var folkedemokrati, og motstanden bare økte. Noen eksempler på slagordene fra kampen: «Jord til leilendingene», «Dann folkeforsamling», «Likhhet for nasjonalitetene», «Talefrihet organisasjonsfrihet». Det var dessuten krav om 8-timers dag, mens vanlig er 12 til 14 timers dag. Arbeiderklassen spilte en ledende rolle i kampen. De er den best organiserte klassen. Det ble satt i gang en generalstreik, ledet av arbeiderforeninga som fikk støtte av lærerne, studentene og bøndene.

Etiopisk studentorganisasjon danna i Norge

For noen måneder siden ble det stiftet en organisasjon for etiopiske studenter i Norge. Organisasjonen tilhører «World Wide Federation of Ethiopian Students, avdelinga i Europa. De har avdelinger over hele verden, på alle kontinenter.

Formålet til organisasjonen er å kjempe mot alle undertrykking, mot imperialismen, sosialimperialisme, kolonialisme, føydalisme og byråkratkapitalisme. Etter kongressen i august 1978 tok organisasjonen som helhet standpunkt mot sosialimperialismen og Sovjet som de framhever utgjør en trusel mot verdensfreden.

De gir sin støtte til alle krefter som kjemper mot føydalisme, imperialismen og sosialimperialisme. Organisasjonen har også som mål å høyne den politiske bevisstheten gjennom grundige politiske studier, spesielt i marxismen-leninismen. WWFES er en masseorganisasjon for studenter. Samtidig støtter de fullt ut Det etiopiske folkets revolusjonære parti EPDRP.

HVORDAN KAN DU STØTTE ORGANISASJONEN?

Kontakt de etiopiske stu-

De fikk gjennom noen krav, dette var før keiseren ble styrta. Det ble innført organisasjonsrett, men folket var ikke fornøyd og krevde flere reformer. De prøvde med en ny statsminister, en slektning av keiseren, men borgerskapet hadde ingen organisert støtte. I 1974 tok militæret over makta og arresterte keiseren, men folket krevde fortsatt folkeforsamling. I stedet ble det innført et fasciststyre. Talefriheten og organisasjonsfrihet ble oppløst. Alle reformer som var oppnådd gjennom kampen opphørte. Det viser karakteren til Mengistu. Han forbød streiker og organisasjoner. Han prøvde å love rettigheter, men folket ville ha makta. For å kjøle ned motstanden ble det lovet land-reformer og nasjonalisering. Dette fikk støtte av de progressive kreftene, men det viste seg at Dergen, den militære administrasjonsskomiteen, ikke ville gjennomføre reformer. Bøndene tok land fra jordeierne, Dergen støtta føydalistene, ikke bøndene. Mengistu har aldri vært noen sosialist, sånn som revisjonistene påstår. Han er hatet av folket.

STUDENTENE I SPISSEN FOR KAMPEN

– Hva var studentenes rolle i kampen mot Haile Selassie og nå mot Mengistu?

– Vi har kjempet siden 1961 for demokrati. I 1964 var det en stor bevegelse til støtte for at leilendingene skulle få jord. Ungdommen er en del av det undertrykte folket og utgjør en stor kraft når de blir mobilisert for den progressive bevegelsen. Studentene er bevisste, og deres kamp reflekterer klassekampen og de spiller en viktig rolle i å høyne folkets bevissthet. Men det foregår også klassekamp på universitetene. I 1964 var det en gruppe som aktivt støtta Haile Selassie. Men nå som motsetningene har økt, tar studentene stilling mot regimet. Hele tida har det vært kamper mot den nasjonale undertrykkinga, mot kvinneundertrykkinga og kamper for demokratiske rettigheter.

Revisjonistene på universitetene.

Forts. side 15

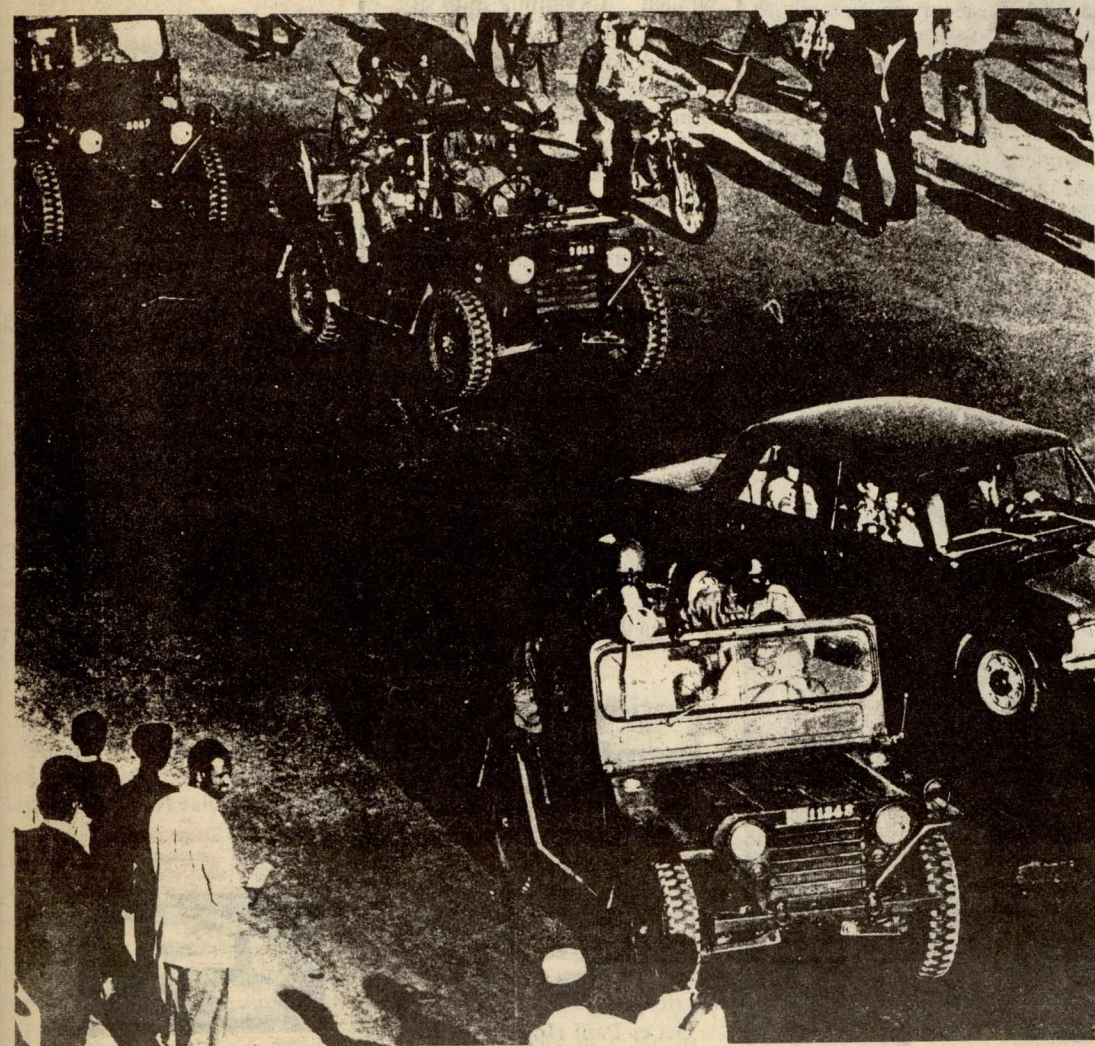
dentene. De er alltid villig til å holde foredrag om den etiopiske revolusjonen, om kvinnes frigjøring, om studentene i Etiopia osv. De vil gjerne delta i felles demonstrasjoner og i politiske diskusjoner med andre progressive studentorganisasjoner.

STØTT KAMPEN TIL DET ETIOPISKE FOLKET MOT MENGISTUREGIMET!

BEKJEMP SOVJET OG DEN KONTRAREVOLUSJONÆRE MENGISTU!

Adressen til den etiopiske studentorganisasjonen: USUN/WWFES c/o Guenet Kringsjå studentbyen, 10A, 605, Oslo 8. Telefon: 23 05 86 linje 8905.

Sovjet har åpnet en luftbro med våpen til den etiopiske juntaen. På noen få måneder har den mottatt leveranser til en verdi av 500 millioner dollar.

Kommunist fra Uruguay:

«tre-verdenerteorien er et sterkt redskap for å løse våre problemer»

Hvordan er rivaliseringa mellom USA og Sovjet i Latin Amerika? Hva betyr Kinas utenrikspolitikk og teorien om de tre verdener for kampen i Latin Amerika. Er det sånn som revisjonistene hevder, at Kina støtter de reaksjonære regimene mot folkenes kamp i den tredje verden? Og betyr ikke tre verdener — teorien klassesamarbeid? Det var nettopp noen av de spørsmålene Hva Må Gjøres stilte til Jose Iriarte fra sentralkomiteen i Uruguays kommunistiske parti, PCR. Iriarte representerer sentralkomiteen i Europa. Han har vært på besøk i Norge og vi fikk anledning til å ha en tre timer lang samtale med ham for å lære om Uruguay, et lite land i Latin Amerika, et land i den tredje verden.

— *Hva er partiets syn på internasjonale spørsmål? Støtter dere teorien om 3 verdener?*

— Ja, vi deler Maos analyse om tre verdener. Teorien er et sterkt redskap for å forandre på de problemene vi har i landet vårt, som et land i tredje verden.

— *Hva betyr teorien om tre verdener konkret for revolusjonen i ditt land?*

— Vi må alliere oss med de nasjonale kreftene som går mot begge supermaktene. Vi studerer fortsatt hvordan vi vil anvende teorien på våre forhold. blant annet er vi svært årvåkne overfor Sovjet og deres økende innflytelse i Latin Amerika. Etter 1973 har de prøvd seg med tre militærkupp i vårt land gjennom å alliere seg med Sovjetvennlige deler av militæret, og bruker revisjonistene som propagandister.

Vi kan ikke dele mellom tradisjonelt høyre og venstre lenger, men må se på hvem som vil forsvare sjølråderetten. Revisjonistpartiet støtter Sovjet, så partiet er ikke lenger forsvarere av nasjonen. Borgerskpaet så vi før på som entydig reaksjonært at ikke deler av det kunne være nasjonale. Vi må si — enten er de patrioter eller så er de ikke patrioter. Men selv om deler av borgerskapet kan forsvare sjølråderetten så må kommunistpartiet gå i spissen for kampen.

— *Hva vil det si å være patriot i et land i den tredje verden?*

— Det betyr å forsvare sjølråderetten og ikke støtte noen av supermaktene. Det betyr å gå inn for handel i verden på like fot og forsvare råmaterialene våre. Vi skal ha en rimelig pris for våre produkter, derfor støtter vi oppretting av nye økonomiske forbindelser. vi er for å utvikle realisjonen med andre land i Latin Amerika og utveksle erfaringer. Alle som forsvarer denne politikken er forsvarere av nasjonen. Men innenfor denne gruppa av patrioter finnes det reaksjonære. De vil ikke forsvare demokratiet og vil forfølge progressive, nekte oss våre rettigheter. Vi vil sloss sammen med disse nasjonalistene, men vi vil også sloss innad for demokrati. Jo fler patrioter jo større slagkraft. Et stort og lærerikt eksempel for oss er den kampen Kinas kommunistiske parti første først mot Japan og så mot Kumintang. Vi studerer dette eksempelet grundig.

— *Hvem er fienden til folket i Uruguay i dag? USA har hatt og har fortsatt dominans, men hvordan vurderer du Sovjet sin innflytelse i Latin Amerika i dag?*

— Sovjet jobber for sine interesser gjennom kupp, de interverner militært ved å sende cubanere som i Afrika. Dette er imperialismens politikk. Sosialimpe-

rialistene propaganderer at Chile er fascistisk. De tapte spillet om Chile, yankien vant. Mens Sovjet retter verdens oppmerksomhet mot Chile, setter de klørne i de andre landene i Latin Amerika som er minst like reaksjonære. Blant annet propaganderer Radio Moskva at Argentina er et demokrati. 30 000 mennesker er drept, og vi vet at det er minst 10 000 politiske fanger. Mange av Videla-folkene er verre enn Pinochet. Hvorfor støtter Sovjet Videla? Den argentinske regjeringa gir arbeider til Sovjet. Store mengder rubler blir sprøytet inn i landet. Det er blant annet et stort prosjekt nå for å bygge ut elektrisk kraft med sovjetiske teknikere og russisk kapital.

— *Hvordan skal landene i Latin Amerika forsvare seg mot supermaktene?*

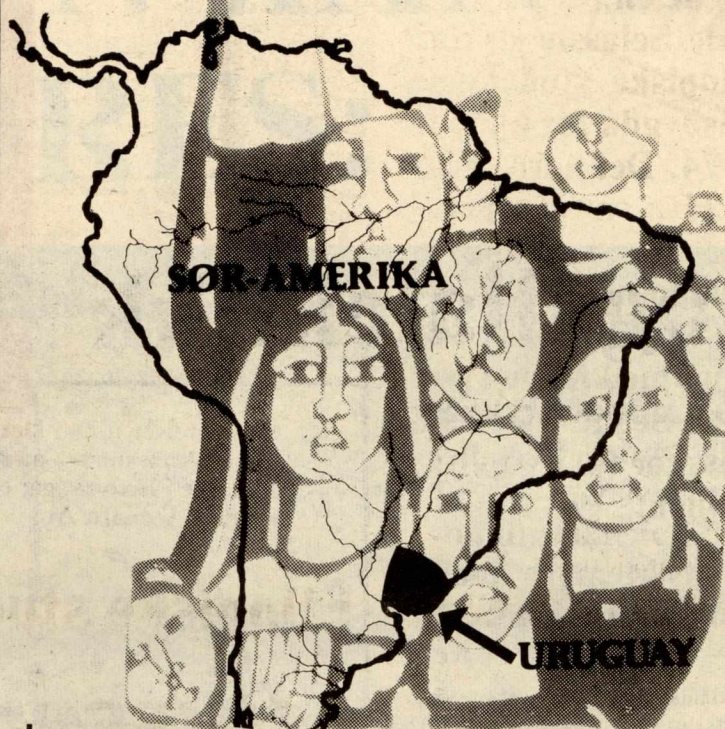
— Vi må stå sammen med de andre landene i den tredje verden, vi må handle på like fot og utveksle teknisk erfaring. Vi må redusere innflytelsen til supermaktene ved å stå sammen. For det andre må vi samarbeide med de europeiske landene også med likeverdig handel. Europa er også under åket til supermaktene, de trenger også å stå sammen med den tredje verden. Landene i Europa er imperialistiske, men

Forts. side 15

FAKTA OM URUGUAY

Uruguay er det minste landet i Latin Amerika, halvparten så stort som Norge. Det har 2,7 millioner innbyggere. 0.7 millioner lever utenfor landet som flyktninger eller emigranter på grunn av undertrykking og forfølgning og fordi det var umulig å skaffe seg levebrød i Uruguay.

Det er et land i den 3. verden med alle problemer til et utviklingsland. Uruguay har vært under Spania, Portugal, England, Holland, USA og nå begynner også Sovjet å kaste sine rovdyrøyne på landet. Til nå fra 1959 har landet vært totalt avhengig av USA-imperialismen. Nå er landet nesten ruinert. Uruguay har først og fremst vært produsenter av kjøtt og ull.

Mest framskredne landet i Latin-Amerika – nå bankerott

ET RIKT LAND FØR USA KOM

Uruguay har vært i en særstilling i Latin Amerika, noe som skyldes den store eksporten av ull og kjøtt. Før 60-åra hadde landet den høyeste levestandarden i latin Amerika. 93 prosent kunne lese og skrive, levealderen nesten på europeiske nivå. I motsetning til resten av kontinentet, der majoriteten bor på landsbygda, bor 88 prosent i byene. Bare 55 prosent bor i hovedstaden Monte Video. I begynnelsen av 60-åra utgjorde arbeiderklassen 38 prosent, det er mye i den 3. verden.

SØR AMERIKAS SVAR PÅ SVEITS

Uruguay slo seg særlig opp på produksjon av ull og kjøtt før første verdenskrigen. De solgte til høye priser i Europa, de hadde relativt stor innflytelse over fastsetting av prisene. Pengeenheten hadde den høyeste verdien i Latin Amerika og ble sammenliknet med Europas.

Regjeringen nasjonaliserte mye industri. Det var et kommunistparti, og en fagforeingssentral. Det hadde ikke vært et eneste militærkupp. I 1933 var det et forsøk på kupp ved hjelp av brann-

menn!

Kvinner hadde talerett allerede i begynnelsen av århundret.

MEN SÅ KOM USA IMPERIALISMEN

Etter 2. verdenskrig tok USA over fra England. I 50-åra stengte de handelen til England, prisene dalte. USA ville ha markedet sjøl. Til da hadde det vært et enormt statlig byråkrati til å administrere handelen med utlandet. Halvparten arbeidet og halvparten administrerte. Det var en kunstig situasjon, fordi hele økonomien var basert på eksport.

Forts. side 15

FAG- KRITIKK

Disiplin og dialektikk

- Å diskutere disiplinproblemer i skolen uten å se skolen i sammenheng med resten av samfunnet er meningsløst.
- For å forstå det som skjer i klasserommet, må vi ha en analyse av samfunnet og skolens funksjon i samfunnet.
- Norge er et klas-sesamfunn der borger-skapet har makta og undertrykker flertallet av folket
- Skolens funksjon blir bestemt av den herskende klassen

og undertrykker det store flertallet av elevene.

- Skolen har to hovedsikttemål med undertrykkinga: — gi elevene kunnskaper til å delta i produksjonen — sosialisere elevene uten at de blir opprørere.
- Disiplinproblemer i skolen er uttrykk for at elevene ikke godtar undertrykkinga.
- Hva betyr det å ha et riktig syn på disiplinproblemer?

Vi kan lære mye om den dialektiske måten å løse problemer på i Mao Tse Tungs artikkel »Om motsigelsen«.

HVA ER ET DIALEKTISK SYN PÅ PROBLEMENE?

For å analysere og løse disiplinproblemer er det nødvendig å anvende dialektikk.

Hva er så et dialektisk syn? Det er for det første å se at alle ting har to sider. At ett deler seg i to. At en ikke må nøye seg med å se på bare en side av problemet.

Et dialektisk syn tar utgangspunkt i at alt utvikler seg gjennom motsigelser eller konflikter.

Hva slags syn har vi på konflikter? Er de avvik fra en «harmonisk balansen» eller er de kjernen til utvikling og forandring? Dette er viktige spørsmål for synet på og metodene for å løse disiplinproblemer.

Disiplinproblemer i skolen er uttrykk for konflikter. Det objektive grunnlaget for disse problemene er klasseundertrykkinga, og disiplinproblemer er motstand mot denne undertrykkinga.

Årsaken til disiplinproblemer er ikke at læreren i seg sjøl er en dårlig lærer, eller at det er en feil med elevene.

Disiplinproblemer kan løses dersom en griper fatt i den positive sida ved opprøret. Men det er idealisme å tru at en kan fjerne disiplinproblemet i borgerskapets skole sjøl om en gjør bruk av dialektikken og er en aldri så dyktig lærer.

DISIPLINPROBLEMET HAR TO SIDER

Det er bra at elevene gjør opprør mot en undertrykkende skole. Sann sett er disiplinproblema uttrykk for en positiv ting: at elevene ikke godtar undertrykkinga. Den negative sida ved dette opprøret er formen det ofte tar: blind aggresjon som bråk, hærverk og angrep på læreren som den verste fienden. Det er kanskje ikke rart at opprøret arter seg på denne måten siden ingen gir elevene innsikt i hva det er ved skolen som er årsak til undertrykkinga de opplever.

Utgangspunktet må derfor være å ta vare på opprørstrangen og utvikle den slik at elevene retter opprøret riktig vei.

ELVENE — EN RESSURS ELLER TREG MATERIE?

Dersom vi skal greie å utvikle disiplinproblemer til å ta en positiv vending, må vi avklare vårt syn på elevene.

Er de en ressurs eller en treg materie? Med det siste som utgangspunkt blir det lett å henfalle til metodene med trusler og bestikkelser, pisker og gulrota uten å ta elevene med på å løse problemene.

Men dersom en ser på elevene som en ressurs og en drivkraft til egen forandring, ja da har en kommet et stykke på vei til å løse problemet i stedet for å tilsløre det eller skjule det.

Det betyr blant annet at en: — gjør undersøkelser i klassen. Hva mener elevene sjøl, har de noe forslag til løsninger?

— definerer problemet som en konflikt. En konflikt som har flere sider. Understreker at det ikke er en feil ved elevene aleine som er årsaken til problemet. Analyserer gode og dårlige sider ved hele klassen, ved de eventuelle «bråk-makerne» og ved seg sjøl.

— utvikler forståelse for problemet gjennom åpen diskusjon med elevene.

— omsetter forståelsen for problemet til praksis ved å innøve nye former for samhandling med elevene. (I begynnelsen kan en kanskje bruke materielle hjelpemidler, f.eks. belønning som klassen blir enig om inntil en ny og bedre praksis er etablert).

ER DETTE EN IDEALISTISK TILNÆRMING?

Er dette en måte å løse problemer på som er urealistiske å få til i skolen slik den er i dag, eller er prinsippene som er skissert et bra utgangspunkt for å iverksette tiltak? Vi tror det er mulig, men trenger flere eksempler fra praksis for å komme videre i diskusjonen om hvordan elever og lærere sammen kan reise kampen mot undertrykkinga i skolen.

HVA KAN EN PR LÆRER GJØ EN REAKSJONÆ

I en stressa arbeidssituasjon — hvor skal du kaste inn kreftene. På kort og på lang sikt.

På fagforeningsarbeid som retter seg inn på å bedre elevenes situasjon på lengre sikt, som f.eks. kampen for færre elever i hver klasse. Eller bruke kreftene på å gjøre noe med den daglige situasjonen du møter i klassen. Er det reformisme eller ei riktig linje for en progressiv lærer å bruke mye tid på elevene?

Hva er en god lærer — eller er det mulig å være en god lærer i en skole som undertrykker elever og lærere?

«Hva må gjøres» har latt Mari og Øyvind, lærerskolestudenter med noe erfaring fra læreryrket før studietida og Tone, lærer med åtte års erfaring i skolen, luft sine synspunkter på disse spørsmåla.

— Er det en riktig påstand at progressive lærere har brukt all sin tid og krefter i fagforeninga og lær elevene seile sin egen sjø?

Tone: Det er vel en noe drøy påstand. Men det har eksistert og eksisterer fortsatt et syn som går ut på å overføre arbeiderklassens situasjon og kampform på lærerne: Minst mulig arbeid på kortest mulig tid for mest mulig penger. Jeg har vel også vært prega av dette synet. Det skyldes kanskje at jeg har sittet i fagforeningsstyret i flere år og brukt mesteparten av kreftene mine der.

Mari: Men ser du ikke på elevene som en ressurs som det er viktig å satse på?

Tone: Det er klart det er viktig å satse på elevene. Hvis jeg ikke syntes det var viktig å lære dem noe, ville jeg ikke vært i skolen lenger. Men særlig i ungdomsskolen er det kanskje lettere å legge kreftene inn i fagforeninga.

En barneklasse er lettere å håndtere, få til å jobbe på måter du mener er bra. Det er mye slit å få til en undervisning som fenger ungdom. Du opplever at du må være talentfull, kjekk og grei. Det er lett å tenke at her kan jeg ingenting gjøre.

Øyvind: Jeg tror det er viktig å se på elevene som en ressurs som det er bra å bruke krefter på. Men når du samtidig underviser i en klasse på 30 elever, veit du at undervisninga blir dårlig. Kampen for å bedre den situasjonen må føres i fagforeninga. Det er innmari vanskelig å finne en ba-

lanse. En må hele tida ha i bak-hue at elevens problemer ikke kan fjernes under kapitalismen.

Mari: Ja, sann som folka på Tvind-skolen i Danmark driver på. Lager en skole med gode pedagogiske prinsipper og satser på

Jeg var innmari positivt innstilt, men jeg blei skuffa. Synes ikke demokratiet var så storslagent. Ledelsen bestemte det meste. Det er lett å forstå hvorfor den danske staten roser Tvind-eksemplet. De har jo greid å plassere alle former for

-Fagforeningsarbeidet er viktig - men slett ikke all

enhet mellom lærere og elever. Men det er bare det at en sann skole krever en spesiell type ugifte lærere uten forpliktelser overfor andre enn skolen. Jeg var på besøk der i fjor.

opprør der, og spredd illusjoner om at bare du er lur og ålreit nok, kan du løse skoleproblemet innafor et undertrykkende samfunn.

AGGRESSIV E I SKOLE?

SÅNN KAN DET GJØRES:

Tone: Jeg har lyst til å komme litt tilbake til fagforeningsarbeidet: Etter en seks timers undervisningsdag som er intens og anstrengende, er du så sliten at du ikke har pipen igjen til å forberede deg til neste dag. Det gjelder enten du jobber i fagforeninga eller ikke. Der får du i alle fall støtte av å stå sammen med andre.

Lærere er slitne, ser skeivhetene i systemet og har masse aggresjon. Skal vi bruke den til å forandre skolen, må vi bruke mye tid på fagforeningsarbeid. Det betyr muligens at noen klasser får litt dårligere behandling enn det de ellers hadde fått. Det er klart dette er en viktig og vanskelig konflikt å ta stilling til. Øy-

vind: Jeg vet ikke hvor stor jeg synes denne konflikten er. På den skolen jeg jobba var aktive fagforeningslærere også veldig engasjerte i undervisninga. Fagkritikken og interessekampen er to sider av samme sak.

Men det er klart at dersom vi bare bruker kreftene i interessekampen og gir blaffen i elevene, er vi med på å forsterke den daglige undertrykkinga av ungene.

Tone: Jeg synes det er grenser for langt man skal strekke seg sjøl. Jeg synes ikke det er så innmari dårlig gjort å ikke være forberedt. Ungene er undertrykt i skolen uansett, men det er klart at en dårlig dag er et fælt slit for både lærer og elev. Men sånn er virkeligheten. Ideelle forberedelser blir ikke gjort. Du får dårlige dager som drar deg ned.

Jeg må si til meg sjøl: Det er ikke min feil at ungene har en dårlig skole. Jeg kan kanskje hjelpe dem litt. Sier jeg at jeg kan gjøre noe veldig bra for elevene mine, blir jeg knust.

Mari: Jeg reagerer på det du sier. Synes ikke det er riktig. Ungene har krav på å få mye av tida vår, vi må utvikle dem til kritiske mennesker. Ved siden av dette kan vi være med på å støtte rettferdige krav.

Tone: Jada, vi kan støtte rettferdige krav til vi blir blå i trynet. Men hvem skal drive kampen for rettferdige krav. Hvem skal drive kampen blant lærerne og hvem skal føre kampen for 20-elevens klassen?

Øyvind: Jeg mener fagforeningsarbeid er viktig.

Mari: Ja, men hva med den daglige kampen for elevene?

Øyvind: Du kan vel ikke gi blaffen i at det er 30 elever i hver klasse og at integreringa forverrer situasjonen.

— Men tar det virkelig så mye tid å samle lærere bak selvfulgjelige krav sånn at elevene kommer i bakgrunnen?

Tone: Lærere er som alle andre utsatt for samarbeidsideologien. «Dere stjeler fra sjukepleiera med krava deres om færre elever og flere stillinger. Pasientene dør mellom henda på sjukepleierne, men elevene dør vel ikke i skolen?» Dere kjenner lekse, og den sitter hardt i mange. Lærere er nøysomme folk og det skal mye til før de virkelig kommer i bevegelse, også for det mange kaller selvfulgjelige krav.

Mari: Jeg skjønner at fagforeningsarbeid er viktig og tar mye tid, men man må prøve å ikke la elevene gå for lut og kaldt vann.

Tone: Men det gjør de jo, i utgangspunktet.

Vi må spørre: Hva tjener flertallet av elevene på, hva tjener arbeiderklassens barn på?

De tjener på fagkritikk, på en god pedagogikk og diskusjoner som gjør oss til flinkere og bedre lærere. Det er viktig å være grei og ålreit mot unger som er undertrykte.

Men vi må også ta vare på den krafta som lærerne er.

Et eksempel henta fra en hovedfagsoppgave til en psykologistudent viser hvordan en gjennom riktige metoder for ledelse kan snu en dårlig situasjon til en positiv opplevelse for elever og lærer.

En skoleklasse var sammensatt av såkalt vanskelige elever. Skoleledelsen og de fleste av lærerne mente at denne klassen var under midtels mottakelig for lærdom. De så altså på elevene som ytterst treg materie. Det var et utbredt syn at elevene var bråkete fordi de hadde et negativt syn på skolen. Men det var ingen som spurte hvorfor de hadde et negativt forhold til skolen. Det var klassen og ikke vilkåra den blei tilbudt, som det var noe i veien med.

For å endre dette negative synet arrangerte skolen bl.a. en klassetur med rektor og klasseforstander. Turen blei en fiasko. For det første oppførte de voksne seg som de alltid pleide å gjøre. For det andre hadde man ikke undersøkt hvilke konflikter som eksisterte mellom skolen og klassen, men forsøkte bare å pøse på med noe positivt. Dette var et mekanisk og ikke dialektisk forsøk på å løse motsigelsen. Etter dette og andre lignende tiltak mente skoleledelsen at klassen var

uforbederlig og gikk inn for at den skulle splittes opp til høsten.

Så kom klassens lærer på den lyse ide å spørre elevene om hvordan de oppfatta situasjonen. I diskusjonen kom det fram at flertallet var imot splitting av klassen, for det andre kritikk av skoleledelsen for å gå bak ryggen på elevene med uriktige beskyldninger og for det tredje kritikk av lærerens undervisning. Dette betydde at det var samhold i klassen, men at man ikke fant seg i hvilken behandling som helst, men gjorde opprør, og at man slett ikke var uinteressert i å lære noe.

Læreren hadde gjort mange feil overfor denne klassen. Men han hadde et grunnleggende riktig syn på elevene. Han skjønte at det ville skade dem å bli splitta opp og at mye av kritikken av ham og skoleledelsen var riktig. Han blei enig med klassen i at man måtte gjøre noe med dette. Det betydde på den andre sida at elevene forstod at læreren ikke var deres fiende, og de begynte å oppføre seg deretter.

Det blei brukt forskjellige metoder for å løse problemene i klassen, etter at man hadde funnet fram til årsakene til dem.

Første trinn: å skape enhet i klassen. Det var nemlig ikke alle elevene som var mot deling av klassen, bl.a. fordi en del foreldre syntes det var ille for deres unger å gå i en sånn fæl klasse. Disse tinga blei diskutert i klassen, og endte med at klassen blei samla mot splitting. Bl.a. fordi man nå så at atmosfæren i klassen var vesentlig forbedra, etter at de virkelige problemene var avdekka og diskutert.

Neste trinn: konfrontasjon med skoleledelsen. Elevene foreslo sjøl et slikt møte og læreren var modig nok til å gå med på dette og hjelpe elevene med å forberede møtet. Elevene forberedte seg grundig: satte pp ei liste med ankepunkter mot skoleledelsen og argumenter, forberedte og forberedte innlegg. De innkalte til møtet ved sjøl å oppsøke rektor. Kort sagt: Denne negativistiske klassen var i stand til å handle svært konstruktivt. I arbeidet med møtet lærte de seg en rekke viktige ferdigheter: føre fram klager til overordna, skaffe oversikt over argumenter, forberede en konfrontasjon i fellesskap, gjennomføre en diskusjon.

Skoleledelsen blei for øvrig satt dyktig på plass.

For å oppsummere litt hva som skjedde i dette eksemplet:

- Læreren skjønte at det lå et reelt problem bak elevenes oppførsel. Han skjønte at det bare var elevene sjøl som kunne fortelle ham hva problemene stakk i. Han hadde et grunnleggende riktig syn på elevene, som drivkraft til egen forandring.

- Læreren stilte seg åpen for diskusjon og kritikk. Han hadde ikke en defensiv holdning til kritikk hverken av seg sjøl eller av skolen. Uten denne riktige holdninga til kritikk hos læreren hadde hele prosessen blitt stoppa opp.

- Læreren sa ikke: «Dere har helt rett, men det er nå engang slik her i livet at det er mye urettferdighet, men det må dere lære å tåle».

Han tok utgangspunkt i den gode sida i gruppa: opprørstrangen og rettferdighetsansens, og lærte dem nye måter å gjøre opprør på.

Kort sagt: læreren gjorde undersøkelser og mente elevene sjøl kunne fortelle ham om sin situasjon. Læreren diskuterte med klassen, og mente at de lot seg mobilisere for ei riktig linje. Læreren tok utgangspunkt i den gode sida og fikk dem til å gjøre opprør på en riktig måte.

re enn elevene!

Mari: For å gi elevene det beste må man ikke være overarbeida. Elevene har krav på at du møter forberedt og gir dem skikkelig undervisning. Er du uforberedt gjenspeiler det hele dagen.

Klaus Hagerup:

«Som teaterarbeidere må vi tro på at det viktige foregår ute blant folk»

Realismen, så vel i teatret som i diktningen, krever en aktiv holdning til stoffet, en utvelgning av hva som er viktig og hva som er uvesentlig. Det krever også kunnskap, at en går ut og virkelig lærer hvordan den virkeligheten en skal framstille er.

Det var Klaus Hagerup som sa dette innledningsvis under foredraget sitt om «Realismen i teatret» på teaterskolen, 19. oktober.

— Det er ikke nok å gjengi virkeligheten, en må ha en hensikt med det en gjør, en må gå i dybden i et lite felt av den store helheten, gjøre skikkelige undersøkelser for å kunne skjære vekk og fortette, og ikke minst — en unngår heller ikke å ta standpunkt. Hagerup nevnte to oppsetninger på Hålogaland Teater for å illustrere hva han mente:

Det ene stykket, «Æ e ikkje leina» ble mislykket fordi vi ikke kjente nok til ungdommen. Resultatet ble skjønnmaling og undervurdering av de unge, samtidig som vi inntok en medliden holdning overfor dem. som teaterfolk må vi ha tro på at det viktige foregår ute blant folk,

derfor dro vi til Mefjorden og bodde der da vi skulle lage «Det e her æ høre tel». Disse undersøkelsene og de nye kunnskapene våre var et vesentlig bidrag til at stykket ble så bra som det ble, mente Hagerup. Han pekte ellers på at det er motsigelsene som driver ei forestilling framover, at motsigelser dukker opp og blir løst, at ting skjer. Det er en for sterk tendens til at folk blir stående for mye stille og prate i norsk teater. Hagerup kom også inn på at vi må ha ei bevisst forhold til klassikerne, det er ikke nok å si at stykket taler for seg selv, mente han. Som illustrasjon brukte han Bjørnsons «Over Ævne II», som han har omarbeidet

for Trøndelag Teater. En må gå ut i fra forfatterens motiver, den tida han levde i historien og ta stilling til stykket i lyset fra vår egen tid. — Hva er realistisk for oss å få ut av dette stykket i dag? er spørsmålet som må stilles.

Til slutt tok Klaus Hagerup for seg sosialrealismen, som han påpekte ikke var en bestemt form, slik Jan Bøhler og andre feilaktig tror. Det dreier seg ikke bare om «sterke kvinner med oppbrettede skjortelmer som kjører traktor inn i solnedgangen». Det er en myte at sosialrealismen bare skal ha positive helter. Hensikten med sosialrealismen er å sette tilskueren i bevegelse i retning av revolusjonen, og dette kan uttrykkes gjennom en rekke forskjellige former, slik Solstad, Hoem og Michelet er helt forskjellige forfattere. Sosialrealismen er heller ikke bare for og om arbeiderklassen, da det ikke er bare de som gjør revolusjonen. (Eksempel: Arild Asnes av Dag Solstad).

Hagerup konkluderte med at en måtte la hundre blomstre blomstre, at en måtte være forsiktig med spørsmål om hva som

er riktig og hva som er galt, og ytterst forsiktig med å treffe administrative tiltak for å kjøre gjennom bare en type kunst. Det er også en myte at AKP står for at bare sosialrealismen er viktig i kunsten, avsluttet Hagerup.

— Å la hundre blomstre blomstre er ikke et taktisk spørsmål, men et filosofisk!

Eva Sevaldson, som går i 2. klasse på Teaterskolen, sitter i «torsdagskveldskomiteen». Hun forteller at det arrangeres slike torsdagsmøter gjennom hele året, og at en har valgt å ha åpne møter i høst på grunn av jubileet.

— Dessuten er det fint å få kontakt med andre enn de som går her på skolen til daglig, sier

hun. Det blir ikke for mye kontakt med andre enn skolekameratene ellers, når arbeidsdagen strekker seg fra 8.30 til 20.

Andre møter dette semesteret er «rekruttering og utdanning innen teatret» som ble holdt 9. november, og 30. november blir høstens siste møte, der temaet enda ikke er helt klart.

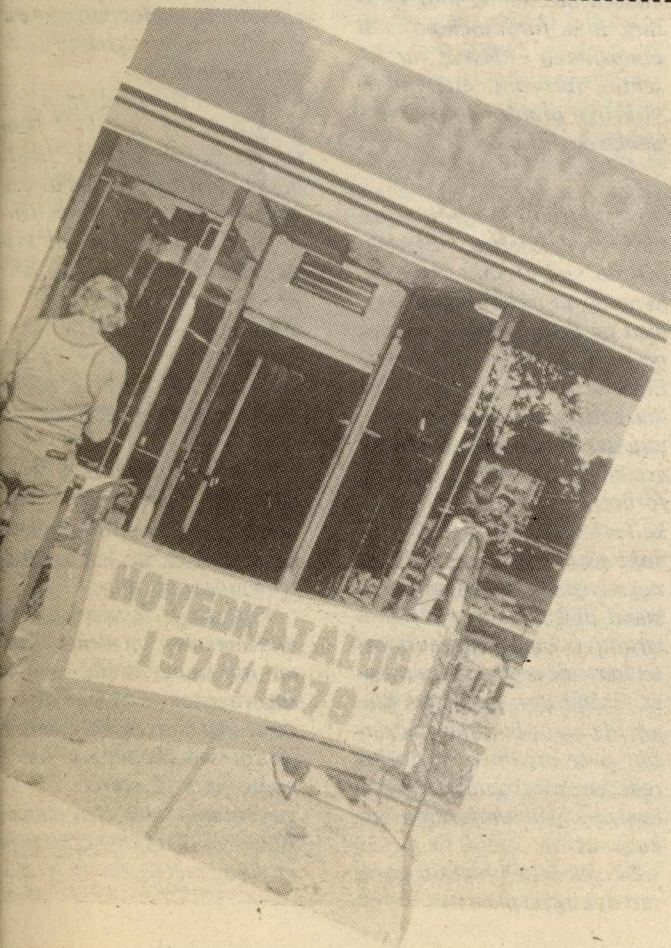
Klaus Hagerup sammen med Eva Sevaldson, som er medlem av «torsdagskveldskomiteen».

ENDELIG!

NY KATALOG FRA TRONSMO

220 sider med bøker, plater og plakater fra Norges største bokhandel i progressiv og sosialistisk litteratur. Tronsmo har lenge vært enerådende på ei lang rekke emner i politikken. Besøk bokhandelen, send fem kroner i frimerker til oss og du får katalogen tilsendt straks.

TRONSMO
Bøker Plater Plakater
Kr Augusts gt 19/ Tlf 20 25 09

I DEN GRÅ SONA MELLOM KRIG OG FRED

I februar i år innleda Klaus Hagerup på et seminar om lyrikken som Nordahl Griegklubben arrangerte. Han snakka om problemer vedrørende den progressive lyrikken.

Problemet med inspirasjon — «inspirasjon får man ved å kjenne virkeligheten».

Problemet med innholdet — «Forfatteren må samle et stort virkelighetsmateriale».

Problemet med studier — «Det er viktig med studier av marxismens klassikere. Det er viktig med studier av hva som skjer rundt omkring i verden.»

De tre punktene ovafor er saksa fra Profil nr. 2/3 for i år. Artikkelen punktene sto i er «Dette er rekti. Sånn ska d-det v-værra!» av Sigurd Helseth. Artikkelen er viktig for poeter. Denne artikkelen er ei bra innledning til Reidar Mathistads diktdebut: «I den grå sona mellom krig og fred».

For denne samlinga på godt og vel 70 sider, med seksten dikt, er en av bokhøstens sterkeste samlinger. Ikke bare som debut — men som skjønnlitteratur skrevet av en moden iaktaker — en dikter som tør sette følelser og antakelser i politisk og analytisk sammenheng. En som prøver ut idéene.

Mathistad viser at han kjenner virkeligheten, han får inspirasjon av virkeligheten:

IMPLOSION
Eksplasjon eller
implosjon? Ja, det heter
implosjon. Lyspærer,
radiatorer og fjernsynsskjermer
imploderer. Vakuum inni
og presset utafra:
Den minste materialsvikt og
PANG! Implosjon
klapper et verdensbilde sammen

Sitter jeg nedsprenget
etter et fall
fra en høyde
på 30 etterkrigsår.

...

Diktet er lenger. Men utsnittet skulle vise at forfatteren har oversikt og gjør seg bruk av inspirasjonen så det sitter. Materialet Mathistad bruker i samlinga spenner vidt, fra de nære tinga som jobben og avbetaling, via finansdebatt og «veterandikt», til et oversyn over verden.

Det som slo meg først med samlingen var den frodige og samtidig konsentrerte bildebruken. Hvordan skrive godt og treffende, med en marxistisk innfallsvinkel, om offentlighetskremmeriet?

«Myser mot sola.
Uværsstikker? Snur meg på magen.

Et slott smuldrer
soltørka sand i strandlinja
den første dråpen som skal jage
badegjestene under tak
har ennå ikke falt.

Tida er moden
for nye ministre
som kan slå fast:
Himmelen er skyfri.»

Dette er bilder som rammer.
Det er humor i dem, de er kort-
hogde og enkle.

Samlinga er prega av en litt svart humor. En fanden-i-voldsk holdning til det kapitalistiske samfunnet Norge (m/omland). Men sjøl om den svarte humoren, de bitende bildene og innholdet (dikta behandler skyggesi-

dene: førkrigstida og krise) er samlinga positiv. Den er optimistisk for framtida. Den sier: Vi greier kneika, gjør mytteri mot kapitalismen og seirer.

«Eritreas bønder,
Afrikas morgendugg,

skyter mot bombeflyene —
rydder himmelen.

for ei regntid som skal skylle
Afrika reint».

Det er ei helstøpt samling Mathistad gir ut i år. Den er gjennomarbeida. Bærer preg av at forfatteren har konsentrert seg i skrivinga, skåret vekk unøyaktigheter og unødvendigheter. Samtidig som han i ei rekke dikt har beholdt en ledig og myntlig form.

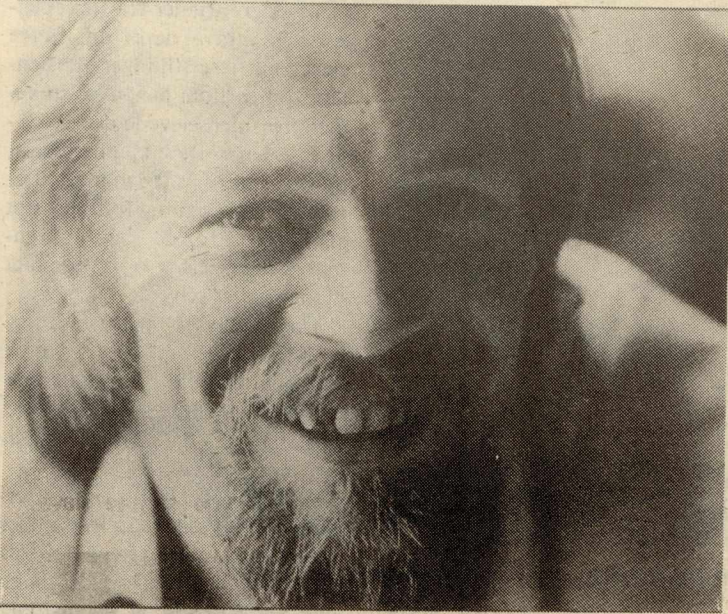
Reidar Mathistad viser stor kunnskap om årsakene til at samfunnet vi lever i og undert-

rykkes av ser sånn ut, og nødvendigvis må fungere slik det gjør. Gjennom denne kunnskapen skriver han effektfulle dikt om situasjonen nå og om mulighetene for veien ut og fram.

Rune Johan Andersson har illustrert samlinga. Med de fire tegningene stadfester han seg nok en gang som en av Norges dyktigste og mest treffende tegnere. Andersson er mest kjent som Dagblad-tegner. Disse tegningene er forskjellige fra det han er kjent for. Særlig illustrasjonene til dikta EI NY UKE og KABEL er gode.

«I den grå sona mellom fred og krig» tåler og sammenliknes med en av fjorårets absolutt sterkeste diktsamlinger: Arnljot Eggen «Skulder ved skulder». Bli klok på denne boka. Kjøp den!

Reidar Mathistad
I den grå sona mellom fred og krig
ca. 70 sider, pris kr. 29.00
Forfatterforlaget 1978 J.J.

Reidar Mathistad har bilder som rammer i dikta sine

En reise gjennom det svarte Amerika

Mange svarte i sørstatene bor i falleferdige hus - «shacks» - som er minst like dårlige som slavehyttene. Denne familien hadde aldri hatt lys, fordi de ikke hadde råd til å kjøpe parafin.

Millionkonsernet Coca Cola driver en av de største slaveleirene i Florida.

— Gjennomsnittslønna for en arbeider på tobakksplantasjene i North Carolina er mindre enn 18 000 kroner i året. Den hvite godseieren eier de svarte arbeidernes hus, han eier også nesten alle de andre virksomhetene i de små landsbyene. Bl.a. den eneste butikken. Ofte er prisene her over 20 prosent høyere enn i butikkene i de store byene. Men dit har ikke arbeiderne råd til å reise, så de må kjøpe i godseierens butikker. De opparbeider seg stor gjeld, blir trukket i lønna og får egentlig bare mat og husly. De kan ikke forlate godset før gjelda er betalt. Hva er dette annet enn slaveri?

— I praksis tillater USA barnearbeid. En fjerdedel av all frukten i USA plukkes av barn under 16 år.

— Mange arbeider i rene slaveleire. De blir kjørt ut på markene om dagen, for å bli brakt til innegjerdede brakker om natten. Coca Cola eier en av de største slike leirene.

— Svarte amerikanere i Sørstatene har en gjennomsnittlig levealder som er ti år lavere enn for hvite amerikanere.

— Nesten 50 prosent av alle svarte kvinner i Alabama og Mississippi spiser jord for å dempe sulten.

— Det er færre leger per innbygger i de svarte ghettoene i USA enn idet sentrale Afrika.

— I bydelen Bronx i New York er det områder hvor 9 av 10 mennesker dør en naturlig død: av sult, av en overdose heroin, av rottebitt (spebarn), eller de blir myrdet.

— I Detroit myrdes ca 750 mennesker årlig.

— Mange gamle dør snare av sult enn av aldersdom. De søker om innvandringstillatelse til Polen, Ungarn og Jugoslavia.

— I New York, Detroit, Chicago og Baltimore er det i stor grad politiet som omsetter narkotika.

— Gjennomsnittlig får svarte fanger dobbelt så lang straff som hvite for de samme forbrytelsene.

— Under president Johnson ble mer enn 30 «svarte pantere» drept og mer enn 400 satt i fengsel. Det eneste virkelig aktive de hadde gjort, var å opprette gratis klinikker i ghettoene, dele ut gratis mat til de fattigste ungene, samt å snakke om en ny sosialistisk samfunnsordning.

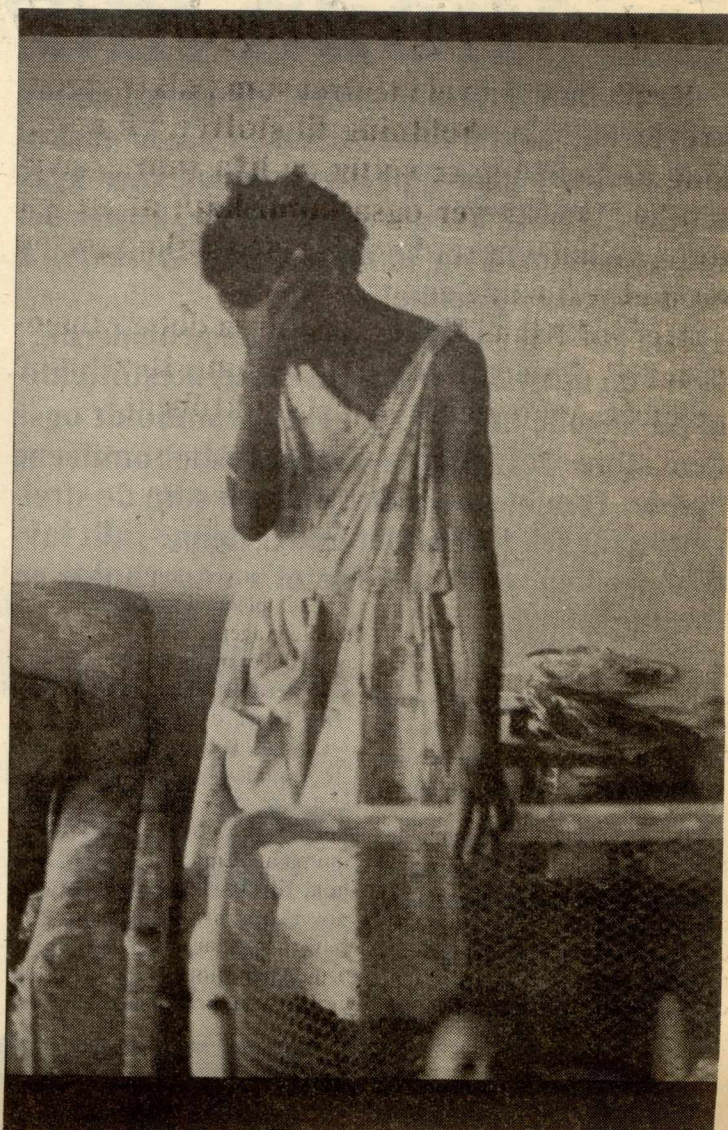
Alle disse sjokkopplysningene er hentet fra Jacob Holdts bok «amerikanske bilder». Gjennom 5 års vagabond-tilværelse i USA har han kommet så nær innpå det amerikanske samfunnet, og spesielt den fattige svarte amerikaners virkelighet, som neppe noen hvit tidligere har vært. Denne virkeligheten har han festet på film, og det har resultert i boka og et 5 timer langt lysbildeprogram, som er en meget sterk opplevelse. Det er meningen at Holdt skal komme til Norge igjen med dette programmet, og la ikke det at programmet er langt avskrekke deg om du har sjansen til å se det!

Holdt makter å vise de enorme kontrastene i dette verdens rikeste land, som mange også ser på som «frihetens land». Han avslører at denne «friheten» for mange betyr frihet til å sulte, lide nød og bli utnyttet for at andre skal ha frihet til å eie mer enn de noensinne får oversikt over.

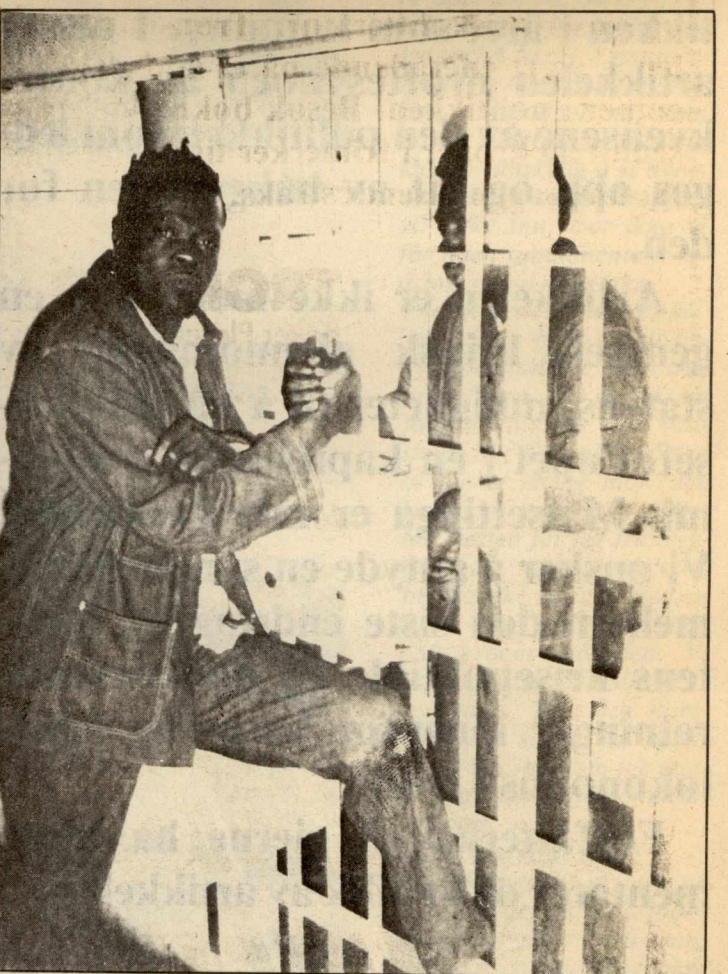
Han viser hvordan dette samfunnet kunne drive krigen i Vietnam og sende mennesker til månen, samtidig som utskyttingsbasens nærmeste nabo ikke ante hva som skjedde, fordi han ikke engang hadde en radio.

Jacob Holdt har til tider blitt anklaget fordi han bare viser den lidende delen av de svarte amerikanerne, at han ikke også viser dem som kjempende. Til det er å si at han også kommer inn på f.eks. Popeye Jackson som betydde mye for organiseringen av fangebefolkningen blant annet, men også at det er en bitter realitet at når man daglig må kjempe for å holde sulten unna, tar dette så mye krefter, at en har vansker med å se de mer revolusjonære perspektiver. — Erst das Essen, dann dei Moral, som Brecht sa.

At det finnes noen politiske svake sider ved boka er likevel ikke til å komme bort fra. F.eks. anvisningen på hvordan de lutfattige arbeiderne på tobakksplantasjene skal få mer å leve for, at vi betaler mer for tobakken, ifølge Holdt. En kan være fristet til å kalle dette for blind idealisme. Han er også en voldsom og ukritisk beundrer av Cuba. Dette rokker imidlertid ikke ved hovedsida av lysbildeprogrammet og boka som særdeles viktige sosiale dokumenter om USAs skyggesider.

Millioner av enslige svarte mødre lever i ensomhet, fattigdom og frykt. Den minimale sosialhjelpen de får faller bort om det blir oppdaget at de har et forhold til en mann. Om de skulle få noe arbeid, ville de ikke ha noe sted for barnet.

Popeye Jackson tilbrakte 19 år av sitt liv i fengsel. Denne tida leste han politisk litteratur og arbeidet med å organisere fangene. Ei tid etter at han ble satt fri, ble han myrdet - sannsynligvis av FBI.

Polet: -Norges største husmannsplass!

— Måten Vinmonopolet, og derigjennom Staten, har taklet denne streiken på, er et skoleeksempel i prinsipptrykkeri. Mens våre krav utgjør 2,5 mill. kroner på et helt år, koster det staten mellom 8 og 10 mill. kroner *hver dag* å holde streiken gående!

Dette slo Pål Stenbro, en av polarbeiderne fast i en appell han holdt på et streikestøttemøte på Sagene lærerskole. Han framholdt også den store betydninga streikestøttekomiteene hadde. Den økonomiske hjelpen som de streikende får fra forbundet under denne fullt lovlige streiken, er alt for lite til å underholde en familie.

— Men de siste åra er det ingen i Norge som er blitt sulta tilbake til arbeidet, og her har streikestøttekomiteene gjort et fantastisk arbeid, sa Stenbro.

På Sagene var det, da vi var der, samla inn 1300 kroner i alt, og hele 650 kroner bare under dette møtet.

Støtten i fra lærestedene var viktig, det var både Stenbro og en av kollegene hans som også

var med på dette møtet, Eilert Lindstrøm, full tenige i.

— For en del år siden var det kanskje en del hets mot studentene, men jeg tror den er på kraftig retur når vi ser den støtta vi får, sier de. — Og av de studentene som har hatt sommerjobb oppe hos oss, har det bare vært skikkelige folk, sier Lindstrøm, de har gjort jobben sin og holdt sammen med oss, og det er det

som teller!

Ei jente sier hun har hørt at polet blir kalt «Norges største husmannsplass» noe Stenbro og Lindstrøm syntes var et ganske passende navn. For det første er det den dårlige lønna — de ligger på ca. 60 000 i året, mens en undersøkelse viser at en gjennomsnittsfamilie som tjener under 70 000 i året ikke har råd til å bo i OBOS! For det andre er det arbeidsforholdene som er direkte ille. Det er svært mye støy, dårlig luft og dårlige brannsikringstiltak.

Ikke en gang et skikkelig pauserom finnes, selv om de har fått et rom uten lys og lufting til å røyke i. Fordi sjefene ikke syntes det tok seg ut at arbeiderne hadde røykepause på gangen, når en eller annen prominent person var på omvisning!

Men vi står på — og vi gir oss ikke før kravet om 4,80 i timen er innfridd, sier de to. For dette er et rettferdig krav og det er også prinsipielt viktig å vinne gjennom denne streiken, fordi det i sin konsekvens vil rette et slag mot lønnsstoppen!

farvel til keynes?

Begynnelsen til slutten for den økonomiske politikken til sosialdemokratiet

Nasjonalbudsjettet er regjeringas program for den økonomiske politikken i året som kommer. I denne artikkelen drøftes noen av konsekvensene av den politikken som legges opp og litt av bakgrunnen for den.

Artikkelen er ikke ment som en generell kritisk gjennomgang av statens muligheter til å påvirke kriseforløpet i en kapitalistisk økonomi. Målsettinga er mer beskjeden. Vi ønsker å antyde en sammenheng mellom den siste endringene i statens krisepolitikk og dominerende retninger innenfor borgerlig sosialøkonomisk teori.

Forfatterne vil gjerne ha kommentarer og kritikk av artikkelen.

STATSAPPARATET VOKSER

Siden den første verdenskrigen har statens økonomiske rolle vært sterkt voksende. Statsapparatets innflytelse i økonomien har økt på område etter område, og det har skaffet seg disposisjonsretten over en stigende andel av produksjonsresultatet i så å si alle kapitalistiske land. På den ene sida har vi utviklingen av stadig mer kompliserte produk-

sjonsprosesser og et stadig mer innviklet økonomisk avhengighetsforhold mellom bedriftene. På den andre sida har vi den privatkapitalistiske organiseringen av produksjon og salg. Dette tvinger hele tida fra behovet for en sterk sentralisert beslutningsmekanisme for hele økonomien.

DEN KEYNESISANSKE REVOLUSJON

Utviklingen av systemet i ret-

ning av statskapitalisme ble i hovedtrekk forutsatt med bemerkelsesverdig klarsyn av Marx og Engels for over hundre år siden. Innefor den aksepterte borgerlige sosialøkonomien derimot, ble ikke statens vekst reflektert i den teoretiske modellbyggingen før etter den langvarige krise på 1930-tallet. Begivenheten kalles gjerne den keynesianske revolusjonen.

Ifølge teorien til John M. Keynes, var det ikke krefter i økonomien som automatisk skapte full sysselsetting og likevekt. Derfor skulle staten aktivt forsøke å styre den samfunnsmessige etterspørselen, for å unngå massearbeidsløshet og ledig maskinkapasitet. Først og fremst skulle staten nytte sine egne budsjetter for å motvirke lavkonjunkturer. I dårlige tider skulle staten øke sine egne kjøp av varer og tjenester og/eller gi skattelette. Begge deler skulle hjelpe til å fylle gapet mellom produksjonskapasitet og effektiv etterspørsel.

Det er kanskje ikke så lett i dag å skjønne hvorfor slike forslag kunne få de innvidde til å snakke om en teoretisk revolusjon. Årsaken ligger nok først og fremst i at de den nye teorien til Keynes representerte et brudd med de nyklassiske oppfatningene som dengang behersket sosialøkonomien.

DEN NYKLASSISKE SKOLEN

Ifølge denne skolen tenderte systemet mot en innebygget likevekt med full sysselsetting og full kapasitetsutnyttning. Innbyggerne var sikret maksimal individuell lykke, og samfunnets ressurser ble utnyttet på den mest effektive måten.

Et av vilkårene for å nå denne tidløse harmoni, var at staten ikke grep inn i de frie markedskreftenes spill. Statsapparatets aktivitet måtte følgelig holdes på det absolutte minimum. Et slikt teoretisk utgangspunkt kunne ikke overleve når arbeidsløsheten lå på omkring 30 prosent og maskinanlegg sto uvirksomme i en tid med skrikende materielle behov.

NAZISMEN

Et praktisk eksempel på at den nye teorien til Keynes kunne fungere ble vist av nazitysklands ekspansive militærbudsjetter. Samtidig som liberale økonomer likte nok bedre de økonomiske konsekvensene av Hitler enn de politiske, og nærer forhåpninger til at den nye økonomiske politikken også kunne lykkes under andre forhold enn nazismen. Som kjent gikk det ikke slik.

Massearbeidsløsheten forsvant først i samband med den store utkallingen av militære rekrutter og ved overgangen til produksjon for krigens behov.

MONETARISMEN

Stikk i strid med de flestes forventninger, fulgte det ikke en lavkonjunktur etter krigens slutt, slik som det gjorde etter første verdenskrig. I stedet kom det i gang en relativt stabil vekst, og inflasjonen ble av staten oppfattet som et større problem enn noen hundre tusen som fortsatt var uten arbeid.

Innenfor den økonomiske teorien, skapte denne utviklingen grobunn for en tilbakevending til den nyklassiske harmonilære. Men de gamle standpunktene fikk en ny teoretisk drakt i monetarismen. Lederen for denne

monetare «kontrarevolusjonen» var og er Milton Friedman i Chicago, nobelprisvinner og ikke ukjent rådgiver for Chilejuntaen.

Ifølge Friedman er inflasjonen en konsekvens av at de Keynesinspirerte statsadministrasjonene presser for store mengder penger ut i omløp. Inflasjonen er altså forårsaket av en uklok pengepolitikk fra statens side. Å styre økonomien ved hjelp av de offentlige budsjetter leder ifølge Friedman uunngåelig til inflasjon og mistilpasning av det økonomiske systemet. Staten kan bare gjøre vondt verre. Markedsøkonomiens «usynlige hånd» som er alles velgjører, lammes ved statsinngrepene og det kapitalistiske frikonkurranse-systemet mister sin gode egenskap.

Disse «nye» nokså reaksjonære tonene fra den monetaristiske skolen har hatt politisk innflytelse i en rekke land, men ikke i Norge. Her har den Keynesinspirerte skolen i hovedsak holdt stillingen.

DENs KRISEPOLITIKK — FØRSTE AKT

De første tegn på økonomisk krise i Norge i 1974—1975, ble da også møtt med en overoptimistisk Keynesinspirert krisepolitikk. Finanspolitikken skulle være ekspansiv og i tillegg skulle staten tre støtte til med tiltak overfor enkelte bedrifter som hadde økonomiske problemer. De første nasjonal- og statsbudsjettene bar preg av denne aktive motkonjunkturpolitikken.

Et relativt høyt aktivitetsnivå innenlands, samtidig som eksportindustrien har salgsvansker må med nødvendighet føre til

importoverskudd. Og slik gikk det. Låneopptakene i utlandet bare økte og økte. Men DNA-regjeringen viste ingen tegn på usikkerhet. Norge kunne taoljeinntektene på forskudd ble det sagt, og dessuten ville krisa bli kortvarig.

Ingen av delen slo til. Når det gjelder oljeinntektene, hadde regjeringa hele tida stolt på de mest overoptimistiske anslagene. Og når det gjelder krisas varighet, hadde regjeringa undervurdert følgene av at lavkonjunkturen var internasjonalt. Nettopp det at alle de kapitalistiske økonomiene samtidig har en kriseartet utvikling, skaper en sjølførsterkende prosess som forlenger krisa. Dessuten var nok effektiviteten av den Keynesinspirerte krisepolitikken sterkt overvurdert i regjeringsskvartalet. Spesielt ble det lagt liten vekt på at politikken skulle virke i en økonomi hvor staten ikke har virkemidler til å kontrollere de antagonistiske klassemotsetningene.

DENs KRISEPOLITIKK — ANDRE AKT

Et skifte i krisepolitikken måtte komme. Og det kom. De økonomiske tiltakene regjeringa har satt i verk i løpet av 1978, og spesielt tiltakene i forbindelse med nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet for 1979 representerer en klar omlegging av den økonomiske politikken. Årsakene er flere.

For det første er ikke staten hevet over motsetningene i samfunnet. Både her hjemme og internasjonalt har presset fra mektige grupper vært stort for å

Forts. neste side

Sjung om studentens lyckliga da'r 4 på Blindern om økonomi

Nå ja det glade studentliv, var nok mest forbedt de få som ivertfall ikke hadde økonomiske bekymringer. Eksplosjonen i utdanning i 60-åra og tidlig på 70-åra, åpna imidlertid portene for vanlige mennesker fra Grünerløkka og Snåsa.

Vi måtte snu på skillingen men håpet på bedre tider etter hvert. Noen av oss var overmodige nok til å kaste oss ut i lange studier. Vi fikk jo lån. Det skulle riktignok betales tilbake, men da ville vi i det minste få en bra jobb, trodde vi. Vi ble mindre håpefulle etter hvert.

Statsbudsjettet 1978 er vin som vil gi noen og enhver en ubehagelig oppvåkning til en kraftig blåmandag. Hør bare: Kostnadsnormen - ingen økning. Grunnstipendet - ingen økning. Forsørgerstipendet - ingen økning. Borteboerstipendet - 20 kr. pr. måned i økning.

Med utgangspunkt i regjeringas egne beregninger for forventet prisstigning, betyr dette en reallønnsnedgang på 4,5 prosent.

Uten en far i ryggen til å spe på med hundrelapper må du klare deg med 2000 i måneden. Du kan sjølsagt prøve å få deg en jobb ved siden av, men døgnet blir da farlig kort.

Skal en gå gjennom et litt lengre studium, må en regne med en gjeld på 100-150000 kroner med stor og økende arbeidsløshet, er dette ikke noe å spøke med. Var det noen som snakket om lik rett til utdanning? Tja - det er jo ikke forbudt for folk fra arbeider- og småbruker bakgrunn å studere her i landet.

Men du bør jo finne deg til rette i en sardin-i-bokstilvarelse, ære tålmodig i køer og ikke la deg distrahere av urolige og overfylte forelesningsrom og lesesaler. Vær

glad de gangene du får tilbud om undervisning.

DET ER SANT OG VISST

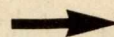
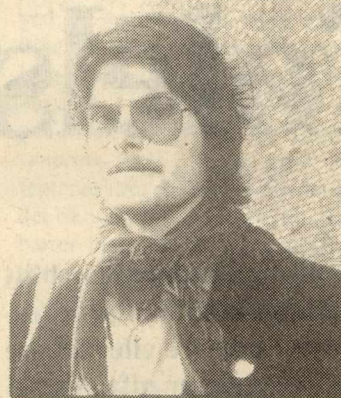
Ottesenkomiteen kalkulerte med 90 000 studieplasser i 1985. For å nå denne målsetninga måtte bevilgningene til høyere utdanning øke med ti prosent fra 1970 til 1985.. Undervisningsdepartementet reduserte raskt denne målsetninga til 4,5 prosent, etter 1977 enda lavere. Sjøl denne drastiske nedskjæringa har ikkeholdt. På universitetet er det blitt vedtatt stillingsstopp på 4.året på rad. Til og med Tromsø som er blitt prioritert fordi det er under «oppbygging» har i statsbudsjettet fått bare 11 nye stillinger, derav 3 vitenskapelige. Til sammen i hele landet er det bevilga 151 nye stillinger, 60 av disse vitenskapelige.

FEM HØNS TIL EI FJÆR

I steden for å øke jevnt og trutt, har studenttallet fra 77 totalt gått litt nedover. På universitetene er nedgangen fra 1977 til 1978 på hele 7 prosent. Departementet kan virkelig kunsten med å få fem høns til å bli ei fjær!

Reduksjoner i budsjettet medfører problemer, og departe-

mentet synes dessuten at noen fäutdanninger er viktigere og trenger mer ressurser enn andre. Dette må rodnas innenfor de totale bevilgningsrammene. Men på tross av innsparingene er det satt i gang petroleumsundervisning ved NTH. En er ikke pengeless så lenge en ikke er rädlös og foreslär virkemidler som interne overføringer, fredelig kappestrid om bevilgningene (f.eks. mellom instituttene). Du bør ikke häis du skal följel staten sitt råd, begynne på journalistikolen, reseptarbiblioteks- teater- ballettarkitektiskolen eller idretts- høyskolen, kunstakademiet eller musikkakademiet. Der kan du regne med elendig undervisning fordi disse utdanningene ikke får noen nye stillinger. Kunst og kultut er tydelig uproduktive sektorer med lav kurs i krisetider!

Hvordan ser så studentene på sin egen situasjon? Hva Må Gjøres tok en kort rundspørring på Blindern, og det virker som om de fleste lever på et temmelig stramt budsjett.

Rolf, medisn, 23 år:

Tror ikke jeg vil ha trøbbel med å få jobb etter studiene, siden jeg skal bli lege. Riktignok sier de at det kommer til å være nok leger i 1985, men da regnes det jo bare med de stillingene som er opprettet hittil.

Regner med å ha ca. 120 000 i studiegjeld når jeg er ferdig, tror ikke jeg får trøbbel med å betale det tilbake, i og med de mange mulighetene en lege har for å tjene penger, men jeg må nok jobbe temmelig hardt de første åra. Jeg tar også vakter ved siden av nå, for å spe på studielånet. Tror det kommer til å stramme seg til nå framover, etter min oppfatning er ikke prisstoppen reell.

Dag, offentlig rett, 31 år:

Jeg skal ta sosiologi hovedfag, og hvordan det blir med jobb etter det, er i grunnen vanskelig å si. Jeg tar så lite lån som mulig, for når du er ferdig er det jo alltid andre ting du må ta opp lån til, som f.eks. leilighet. Derfor jobber jeg temmelig hardt i sommerferien og i jula, i tillegg har jeg to bijobber nå, som holder til strøm og husleie. Det er vanskelig å si hvordan lønns- og prisstoppen vil virke inn, tror ikke vi får noen fundamentale endringer med de tiltaka.

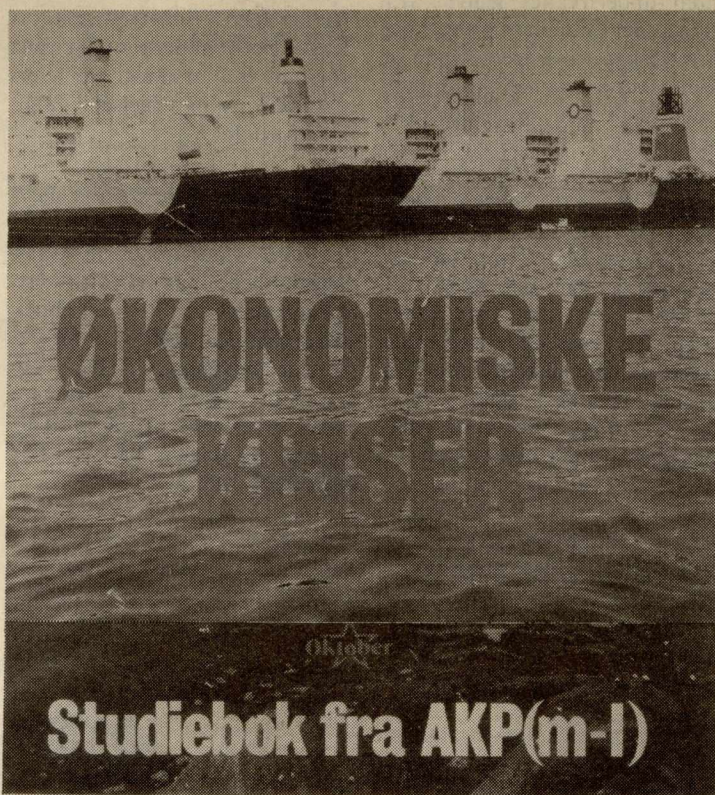
Eva, statsvitenskap, 25 år:

Jeg har jo bare såvidt begynt på studiene, men tror muligheten for å få en jobb er til stede. Litt vanskelig blir det nok i og med at jeg er enslig mor. Jeg har ikke mer enn 5000 i lån, resten får jeg fra trygdekassa, men budsjettet blir ganske stramt, med en liten unge og husleie på 550 kroner måneden. Vi må greie oss på 2300 kr. i måneden. Tror jeg kommer til å slutte ved cand. mag. Vet ikke om jeg greier å ta et hovedfag i min situasjon.

Svein, engelsk, 26 år:

Har ikke tenkt så mye på hvordan det blir å få jobb. Hittil har jeg 40 000 i lån, men greier meg ikke bare på lånet, jeg får også litt støtte hjemmefra. Har ikke tenkt å ta meg noen deltidsjobb for å få bedre økonomi, må nok heller stramme inn budsjettet enda litt mer. Har ikke tenkt så mye på de nye økonomiske tiltaka fra regjeringa, det blir vel ikke gjort før jeg begynner å føle det på kroppen.

LES OM

1.5 Bare sosialismen kan avskaffe krisene

Kapitalismen betyr en ond sirkel, der framskritt i teknologien betyr økt arbeidsløshet, der økninga av arbeidsproduktiviteten som kunne gi folket større fritid og lettere arbeid, fører til overproduksjon. Overproduksjon betyr ikke at det produseres mer enn folk trenger av ulike varer. Det betyr at det produseres mer enn hva folk har kjøpekraft til. Nettopp under overproduksjonskrisa hoper det seg opp lagre samtidig som folk har knapphet av disse tingene. Det er overproduksjon av sko samtidig, som folk ikke har tilstrekkelig med sko, overproduksjon av leiligheter (slik det har vært i Sverige) samtidig som mange bor i trekkfulle rønner. Om igjen og om igjen må fabrikk legges ned og produksjonsmidler ødelegges for å gi rom for ny produksjon. Når krisa blir djup nok, kommer det ingen oppgang før en krig har ødelagt tilstrekkelig med mennesker

og maskiner til at økonomien kan komme i gang igjen på et nytt grunnlag. Så vanvittig og menneskefiendtlig er kapitalismen, fordi arbeiderklassen er fratatt makta over produksjonsmidlene og må leve av å selge arbeidskrafta si til en liten utbytterklasse.

De veldige og ødeleggende krisene kan bare opphøre når motsigelsen mellom produksjon og marked blir løst. Det betyr at arbeiderklassen må gjøre produksjonsmidlene til virkelig samfunnsieendom og utvikle produksjonen planmessig og balansert i samsvar med samfunnets stadig voksende materielle og kulturelle behov. Nettopp den kapitalistiske krisa setter søkelyset på behovet for sosialismen. Først når den har seira, vil arbeiderklassen ha en sikker garanti mot at en fabrikk eller et lokalsamfunn som de har brukt brorparten av livet sitt til å bygge opp, bare feies over ende fordi profittinteressene til et fåtall bestemmer det.

1. Pris- og lønnsstopp
2. Etterspørselsdepenepende kredittpolitikk og finanspolitikk
3. Omlegging av industripolitikken og arbeidsmarkedspolitikken.

Alt i alt representerer den nye økonomiske politikken et brudd med den Keynesinspirerte krisepolitikken som ideologisk har betydd så mye for DNAs maktposisjon fra 1935 til id dag. Politikken som nasjoanlbudsjettet legger opp til, minner kanskje mer om nyklassikernes og monetaristenes syn.

F.eks. virker det som om en reduksjon i inflasjonstakten nå er viktigere enn å opprettholde sysselsettingen. Dessuten skal utviklingen i økende grad styres av markedskreftene. Unntakene er først og fremst lønnsdannelsen hvor regjeringen går inn for diktatoriske påbud, noe som heller ikke er så fjernt fra f.eks. monetaristenes praktiske politikk.

LØNNSSTOPP OG PRISGLIDNING

Når dette leses, er pris- og lønnsstoppen allerede et par måneder gammel. Arbeidsfolks lønninger skal nå kontrolleres både av den enkelte kapitalist og av staten i lovsform.

(I tillegg oppfordrer LO-formannen arbeidsfolk til å kontrollere lønningsposene til hverandre.) Med kontroll fra minst to kanter blir det derfor ikke lett å kjempe til seg noen kroner mer. Motsetningsforholdet mellom arbeid og kapital sikrer et automatisk varslingsopplegg om at noe lovstridig er i ferd med å skje, dersom en fagforening skulle kreve økt lønn.

Forts. side 15

endre den økonomiske politikken. Eksportindustrien er et eksempel. Den har ikke tjent på de etterspørselsstimulerende tiltakene, men snarere merket virkningene i form av problemer med å presse lønnskostnadene nedover fordi arbeidsløsheten ikke har vært stor nok. For det andre har frykten for at utenlandsgjelden skal bli for stor meldt seg med økt tyngde. OECDs ministerrådsmøte har bl.a. anbefalte Norge å stramme til den økonomiske politikken. For det tredje har regjeringa et visst behov for å gi inntrykk av å ha full kontroll med den økonomiske utviklingen — noe den selvsagt ikke har.

En måte å markedsføre et slikt inntrykk på, er å gjøre noe enn tidligere og noe aktivt som syns.

Målsettingen for den økonomiske politikken i 1979 og de nærmeste åra framover samler regjeringa i seks punkter:

1. Full sysselsetting
2. Rettferdig fordeling
3. Redusert pris- og kostnadvekst
4. Forbedring av konkurranseevnen overfor utlandet
5. Reduksjon av underskottene i driftsbalansen overfor utlandet.
6. Gjennomføring av nødvendige strukturendringer i næringslivet.

Det er ikke mulig å nå alle disse målsettingene på samme tid. Logisk sett utelukker de h verandte. For eksempel strider mål 1 med realisering av mål 6 og mål 2 må vike dersom mål 4 og 5 skal gjennomføres. Men alle mål har ikke like høy prioritet, og mye tyder på at de to første står nedest på prioritetslisten.

De viktigste tiltakene regjeringa vil sette i verk for å oppnå disse målsettingene er:

Nå må gutta våge å snakke om følelser!

— «Diskusjonen om forhold og familien har blitt satt for langt ned på prioriteringslista i den progressive bevegelsen. De fleste lever i kortere eller lengre perioder sammen med noen enten de er gift eller ei og med og uten unger.

I diskusjoner om følelser går vi ofte som katta rundt den varme grøten. Her har gutter mye å lære av jenter som de ofte kaller hysteriske og feministiske når de får kritikk for en praksis som undertrykker jenter.

Det er en myte at progressive jenter på universiteter og skoler ikke er undertrykt».

«Hva må gjøres» har intervjuet Kirsti, trebarns mor som er med i Kvinnefrontgruppa på historie på Blindern om synspunkter på familien og forhold.

— Hvorfor mener du det er så viktig å diskutere familien?

— Det er viktig fordi de fleste i kortere eller lengre perioder av livet lever i et parforhold enten de har unger eller ikke. Det viser seg i praksis at hvordan man har det i forholdet har enormt å si for hvordan man fungerer ute i samfunnet.

Jeg har følelsen av at blant folk jeg kjenner er det mye oppløsning av forhold. Dette viser at folk har problemer med å leve sammen med partneren sin. Sjølsagt har et hvert parforhold særegne motsigelser, men samtidig er det riktig å slå fast at det er endel almene motsigelser som går igjen. Mye av disse motsigelsene bunner nettopp i kvinneundertrykkinga i forhold, i familien. Jeg tror disse problemene er de samme enten du lever i parforhold, familie eller kollektiv. Får man unger blir gjerne undertrykkinga av kvinnen forsterket.

BRA MED FAMILIESEMINAR

— Du er medlem av en Kvinnefrontgruppe. Hvordan har dere tatt opp dette spørsmålet?

— Vi følte at denne diskusjonen ble nedprioritert i den progressive bevegelsen. Vi syntes dette var en stor svakhet og bestemte oss for å studere spørsmålet og sette i gang en debatt. På vårt fag har vi diskutert dette spørsmålet i litt over et år. Det har vært stor interesse for denne diskusjonen.

I sommer var noen av oss med

er blitt skuffa over å oppdage at mange progressive gutter har en like reaksjonær praksis overfor jenter som andre gutter. Det viser seg at selv om de er enige i teorien er praksis tilbakeleggende. De har også en tendens til å mene at progressive jenter er frigjorte og derfor ikke kan bli undertrykt.

«Bruk og kast» mentaliteten gjelder også progressive. Jeg kjenner sjøl gutter som går ut med «Lenin på baklomma og sengehalv i blikket». Men ofte forsvarer han seg med at det bare var et «en-natts-opplegg» og det visste hun jo. Da er det jo dumt av henne å legge noe mer i det, — og dessuten er hun jo progressiv og så frigjort.

— Også i mer langvarige forhold undertrykkes jentene. En tid var det sånn blant progressive at ekteskap var tingen. Mann og kvinne stod sammen mot monopolkapitalismen og hadde ikke problemer. Diskusjoner om kjønnsroller ble avfeid med at en ikke måtte bryte enheten. Dette ble jo sjølsagt vanskelig i praksis. Det er ikke bare politiske motsigelser som skal løses i et forhold, — en er ikke bare kamerater. Jeg synes ikke det er noe mål at vi jenter skal bli sånn som guttene. Vi er lært opp til å snakke om forhold, gutta er ikke det. Kanskje vi skulle møtes på halvveien?

FAMILIEN OFTE EN ISOLERT ENHET

Hva mener du sjøl om familiens rolle i dagens samfunn? Har den utspilt sin rolle?

— Jeg mener sjøl at familien ikke har utspilt sin rolle. Det er i dag vanskelig å se klare alternativer til familien, men jeg kan sjølsagt tenke meg helt andre samlivsformer i et framtidig samfunn.

Men jeg mener også at det er viktig å understreke de reaksjonære og kvinneundertrykkende sidene ved familien i dag. F.eks. er familien ofte en isolert enhet. Den er oppbevaringssted for kvinner, og samfunnet unndrar seg ansvaret for barna ved å overlate det til kvinnen i hjemmet.

Men jeg mener at familien/parforhold også har mange positive sider. Det bør feks. fungere slik at man utvikler seg sam-

Diskusjonen om familien og forhold angår alle. Jeg oppfordrer mange til å delta i debatten som nå har begynt å blomstre opp!!

men innenfor et forhold. Og at man istedet for å isolere seg skal kunne være retta ut mot samfunnet. For sånn som det ofte fungerer i dag bruker folk all sin energi på å krangle inad i den isolerte enheten istedet for å se problemene som en del av kvinneundertrykkinga og gå ut av hjemmet for å kjempe mot skjevheten i samfunnet.

Familien i dag er på mange måter en konservativ ideologisk kaper. Det foregår bla. sosialiseringssprosessen av unger. Det som er viktig for oss da er å kjempe mot sider av familien som fungerer undertrykkende på kvinner, — og barna for den saks skyld.

Jeg ser som veldig viktig å slåss mot gærne ting i samfunnet og det har Kvinnefronten gjort lenge. Det som derimot har vært forsømt er spørsmålet om hvordan lære av motsigelser i familien/forhold.

— Hvordan jobber dere med akkurat det spørsmålet?

— På seminarene og torsdagsklubbene har vi diskutert akkurat dette og fått fram endel personlige erfaringer og vi mener dette er nødvendig. For bare ved å komme sammen og diskutere felles erfaringer og få litt perspektiv på tingene kan vi finne veien.

fram til måter å lære av problemene på. Vi er nødt til å komme ut av privatiseringa. Sjøl om problemene på mange måter føles personlige gjenspeiler de som sagt almenne problemstillinger.

Skal vi få familien/forhold ut av den private, isolerte tilværelsen må vi i fellesskap utvikle teorien for hvordan man kan forbedre forholdet kvinne/mann.

For jenter er dette spørsmålet viktig fordi de ofte kommer til kort i diskusjoner om forhold, får høre at de er hysteriske og at det er uviktig det de tar opp. Jeg tror de fleste jenter har opplevd nettopp dette. Men jeg mener at det også er viktig for gutter, de er så altfor opptatt av å bruke hue og ikke følelsene og har vanskelig for å diskutere sånne problemer.

JENTENES FRIGJØRING OGSÅ GUTTENES ANSVAR

— Er det sånn at det er spesielle problemer for jenter og gutter?

— Både ja og nei. Gutter har mange privilegier i forhold til jenter. Derfor er utgangspunktet forskjellig. Oppdragelsen er forskjellig. Feks. er jenter oppdradd til å se på seg sjøl som mindre-

verdige i forhold til gutta. De er lært opp til å ha lite sjøltillit og være føyelige. Derfor er det også så mye vanskeligere for oss jenter å stole på oss sjøl og tørre stå fram med det vi mener og ønsker.

Gutter har mange privilegier i forhold til oss. Og ved kritikk er de veldig redd for å gi slipp på disse privilegiene. Det er viktig å få guttene til å forstå at jentenes frigjøring også er deres ansvar. Kanskje trenger mange jenter hjelp og støtte i stedet for å høre at de ikke er tøffe nok. Vi går ofte som katten rundt den varme grøten når vi diskuterer disse tingene. Det samme gjelder om vi kommer inn på følelser. Her står ofte gutter og jenter uforstående til hverandre. Jenter er vant til å uttrykke følelser, — gutter vil helst ikke snakke om dem. Her mener jeg jentene har en styrke som dere gutter bør lære av.

GUTTENE DISKUTERER JENTENE TIER

— Er studentjenter undertrykt?

Mange har ment at studentjenter ikke har vært undertrykt. At vi nærmest har vært privilegerte som har fått lov å studere. Dette er helt gærnt. Vi har like stor rett til utdanning som guttene. Men all statistikk viser at det er langt færre jenter enn gutter som fullfører et universitetsstudium.

Det er også veldig skjev fordeling av gutter/jenter i forskjellige fag. Dette viser jo at jenter ikke er likestilt på universitetet. Hvorfor detter så mange jenter av las-set?

En av grunnene er sjølsagt at de får barn. Lånekassa legger kjelker i veien om en får unger. Vanskelighet med å få daghjem, sjuke unger, mye mer husarbeid, — alt dette gjør det vanskeligere for jenter med barn å fullføre utdanninga. Hva med arbeidsfordelinga etter at ungen har kommet? Svikter det her? Det tror jeg ofte det gjør.

Men også jenter uten unger blir undertrykt i studiet. Tenk feks. på seminarene. Hvor mange jenter tør diskutere med foreleseren? Hvorfor tier så mange jenter på seminarer mens gutta diskuterer? Tar vi opp spesielle kvinneemner ser vi det omvendte, da glimrer gjerne gutta med sitt fravær.

Sjølve pensumet er også undertrykkende. Men at det nytter å kjempe viser feks. at vi har fåt kvinnehistorie inn i pensum.

—Når skal vi greie å snakke om følelser uten å gå som katten rundt den varme grøten?

Mest framskredne..
Fortsatt fra side 7

sport som hadde gitt kjempe inntekter så lenge prisene var høye. Før kunne Uruguay forhandle om prisene, nå bestemte USA.

KRISENE KOMMER

Hvordan kunne borgerskapet i Uruguay løse krisa. De måtte låne fra utlandet. De måtte devaluere, lønningene dalte. Dette skjedde i 1959. Landet ble helt avhengig av det internasjonale valutafondet. Motstanden i landet økte også, og etter den cubanske revolusjonen, var det også en Castro-inspirert gerilja.

Med den økonomiske krisa, vokste også fascismen, borgerskapet måtte ty til hardere midler. Det ble et markert skille i 1967, da presidenten som hadde stått for det gamle systemet døde. Den nye presidenten Jorge Pacheco Areco illegaliserte partiene, la ned en samarbeidsavis som representerte 7 partien. Han innførte unntakstilstand og fullstendig lønnsstopp. Det ble sterke demonstrasjoner som følge av dette, noe som igjen førte til militærkupp i 1973.

ILLUSTRERENDE TALL

Dette er tall som gir et lærestykke i imperialismen som viser hvordan et relativt sjølstendig land i den 3. verden blir fullstendig utplyndra når det blir underlagt en av supermaktene.

I 1976 hadde de 40 millioner dollar underskudd på betalingsbalansen. I 1977 113 millioner dollar. Inflasjonen var på 60 prosent i 1977. Halvparten av nasjonalproduktet går til militæret og politi. De skjærer kraftig ned på utdanning og helsevesen. I 1970 gikk 16,1 prosent til helsevesenet, i 1975 var det redusert til 6,6 prosent.

50 prosent av jorda som ble omsatt, ble solgt til utlendinger i 1967. Produksjonen av korn er minsket med 40 prosent siden 1967, nå må de kjøpe fra USA.

Ennå mer illustrerende er det å se på priser og lønninger. Fra 1973 til 1978 har det vært en reallønnsnedgang på 30 prosent! Mens det har vært en PRISSTIGNING på 3910 prosent!!! Gjelda til utlandet er på To tusen millioner dollar.

Fra å være det mest framskredende landet i Latin Amerika har altså Uruguay blitt et av de fattigste og mest bankerotte på grunn av imperialismens utplyndring.

HVERT 400. MENNESKE ER POLITISK FANGE

Men denne undertrykkinga måtte møte motstanden, både fra arbeiderklassen og store deler av småborgerskapet som mista jobbene sine i byråkratiet. På de site 5 årenes dikta turstyrer har 60 000 blitt fengsla, alle disse er blitt funnet i elvene. Mange blir frakta ut av landet til Argentina, for å bli drept der.

Kommunistpartiet har hele tida gått i spissen for motstandskampen. En viktig motstander er revisjonistene som stadig forråder kampen. I 1973 var det generalstreik som varte i 15 dager mot militærkuppet. Da var det også

forsøk på et kupp leda av sosialimperialister. Revisjonistene prøvde å avblåse streikene og demilitarisere motstanden. Hadde marxist-leninistene ikke blitt ryddet ut i så stort omfang, hadde det blitt revolusjon i Uruguay i 1973. Marxist-leninistene ble forfulgt og revisjonistene intervenerte aktivt for å knuse kommunistpartiet. Partiet ble nesten tilintetgjort. Før 1973 hadde PCR gått i spissen for store kamper. I 1972 gikk de i spissen for en demonstrasjon i hovedstaden Monte Video som samla over 200 000.

Folket i Uruguay har en stolt historie. De har kjempa resolutt mot kolonimakter og imperialister. Allerede i 1812 til 1815 førte de avansert frigjøringskrig mot kolonimaktene, som førte til jordreformer. Folkehelten fra den krig Jose Artigas kan i dag sees på som en militant antiimperialist. Uruguay kommer aldri til å bukke under for imperialismen, heller ikke nå når Sovjet prøver seg med militærkupp i landet.

Kommunist fra.. Fortsatt fra side 7

de er mye mindre. vi er underutvikla land og trenger deres teknologi. Vi skammer oss ikke for å handle på likefot. Dette er både en taktisk og strategisk linje.

— *Dere går inn for allianser med reaksjonære regimer og med reaksjonære i deres eget land. Hvor blir det av sosialismen?*

— Vi glemmer ikke klassekampen og proletariats diktatur. Men det går i etapper. Det viktigste er å vite hvordan vi samler kreftene for å gjennomføre det vi ønsker. Revisjonistene sier at dersom Sovjet hjelper oss, får vi sosialisme på 3 år. Den sosialismen vil vi si nei til. Det nytter ikke å skape sosialisme gjennom dekret. Men vi må holde målet klart. det er en historisk prosess.

— *Revisjonistene hevder at også Kina går inn for dominans og verdenshegemoni. Hva er partiets syn på Kinas utenrikspolitikk og spesielt diplomatiske forbindelser?*

— Det er et vannskille mellom et sosialistisk lands utenrikspolitikk og et imperialistisk. Se på den gangen Sovjet var sosialistisk. Etter første verdenskrig hadde de forbindelser med både England og Tyskland. Sovjet baserte seg den gang bare på gjensidige forbindelser uten å blande seg inn. I dag blander Sovjet seg inn, idag fører de en imperialistisk politikk. Eksporterer Kina soldater, gir de lån for å høste profitt? Selger de våpen? Nei, Kinas utenrikspolitikk er basert på proletarisk internasjonalisme.

Sovjet har en stor propagandaoffensiv mot Kina. De er redde for Kinas eksempel, de er redde for at Kina skal støtte fra landa i den tredje verden. Derfor ser de heller at USA har innflytelse enn Kina. Det er aller farligst for dem, fordi Kina støtter statenes kamp for løsrivelse fra imperialismen, og folkenes kamp for revolusjon.

— *Hvis Kinas utenriksminister besøker Uruguay og skåler med fascistlederne, hva sier dere til massene i Uruguay da?*

— Kina blander seg ikke inn for å få herredømme. Kina støtter vår stat sin uavhengighet fra supermaktene. det er i full overensstemmelse med folket sine interesser. For folket i Uruguay

er det viktigste hva vårt parti gjør i praksis for kampen mot militærjuntaen og mot supermaktene.

— *Men vil det ikke øke juntaens prestisje og gjøre det vanskelig å avsløre dem?*

— Diplomatiske forbindelser med stater er noe helt annet enn støtte til vår regjering. Hvis diplomatiske forbindelser var det samme som støtte til en regjering, ville Kina fått det travelt i Latin Amerika, der regjeringene skifter nesten hvert tredje år.

Castro hadde forbindelser med Franco, da hørte vi ikke noe fra revisjonistene. Men når det sosialistiske Kina styrker forbindelsene med statene i den tredje verden da setter sosialimperialistene i gang stor propagandaoffensiv. Det er utelukkende fordi de frykter mest av alt en antihegemoniske front sammen med Kina, mot Sovjet.

Etiopiske studenter.. Fortsatt fra side 6

spesielt i gruppa MEISON motarbeidet kampen. De mente at folket var demoralisert, at de ikke hadde høyt nok politisk nivå. De støtter ikke kravet til de undertrykte nasjonene om nasjonal sjølråderett, bare «regionalisme». Det vil si at de går inn for autonome områder ikke sjølråderett. Revisjonistene i MEISON ble også brukt av Dergen som politiske rådgivere. De tjente som agenter under terrorkampanjen til Mengistu. De pekte ut EPRP-medlemmer på lærestedene. Ledelsen deltok også i tortur. Denne organisasjonen framstiller seg som progressiv og revolusjonær!

ENHET STUDENTER ARBEIDERE

— *Hvordan kjempet studentene for å forene sin kamp med arbeiderklassen?*

— I 1974 under generalstreiken støtta vi med sultestreik og sit-down-demonstrasjoner. Under 1. mai demonstrasjonene i 1976 hadde vi slagord for enhet med arbeiderne og bondene under ledelse av EPRP. Vi krevde folkeregjering. Dergen venta ikke så store demonstrasjoner, så flere folk som hadde deltatt i demonstrasjonene ble drept.

— *Men hva har skjedd med studentbevegelsen etter at Mengistu kom til makten?*

— Det har vært mange demonstrasjoner. Studentene støtter ikke Dergen. For å slå ned motstanden blant studentene har Mengistu måttet sette i verk en kampanje «Zemecha». Studentene var farlige, de spredde propaganda, de agiterte, de organiserte motstand. Dergen måtte bli kvitt studentene. Det gjorde de på den måten at de satte i gang en stor kampanje om at alle studentene skulle sendes ut på landsbygda for at de skulle være lærere for bondene. Det viktigste var å få studentene ut av byene, men det kunne ikke Dergen si uten å bli helt motarbeidet fra starten av. De progressive kreftene utnyttet denne kampanjen til bra formål. Vi oppfordret studentene til å kjempe på bondenes side for å få jord. Vi krevde rett til å organisere oss, men ble nekta, og danna da en illegal organisasjon.

Dergen gikk til motangrep på studentene, fordi kampanjen som skulle styrke regimet, ble en kampanje mot regimet. Mange studenter og bøder ble drept av Dergen i kampene for å ta landjorda. Kampanjen varte fra desember '74 til juni '76. Under hele den tida var universitetene og gymnasiene stengt.

OVERGANGER

Studentene spilte en viktig, progressiv rolle i denne kampen. De dro også inn til byene for å propagandere og avsløre Dergens politikk. Det var viktig å avsløre at det som ble kalt sosialistisk ved å sende studentene ut på landsbygda, var i første rekke en kampanje for å forhindre opprør blant studentene.

SJØLRÅDERETT FOR ERITREA

— *Til slutt — hva er deres syn på frigjøringskampen i Eritrea?*

— Vi tok standpunkt for 10 år siden, for Eritrea. Etiopia består av flere nasjoner. Eritrea er spesielt i forhold til andre nasjoner. Vi anerkjenner nasjonens rett til sjølbestemmelse og bekjemper Mengistus undertrykking av Eritrea og Sovjets og Kubas krig.

EPRP agiterer for å få vårt folk til å støtte den rettferdige kampen som Eritrea fører.

■ ■
Farvel til Keynes
Forts. fra side 13

Arbeidsfolk har selvsagt ikke samme mulighet til å kontrollere prisene på forbruksvarer. Foruten at importprisene vil fortsette å stige, er det private initiativ vel utviklet når det gjelder å omgå prisstoppen. Nye produkter, oppakking, dårligere kvalitet på produktene, er stikkord på noen av de mest kjente kjøpene. Bare kontrollmulighetene av prisene i forhold til kontrollmulighetene av gønnigene sier noe om klasseinnholdet i dette tiltaket. Dessuten sier det noe om mekanismene i det økonomiske systemet som vil virke til at den reelle prisstigninga blir høyere enn det regjeringa har regnet med.

Klokt nok presiseres det ikke i nasjonalbudsjettet hva som skal menes med en rettferdig fordeling. Lønnsstopp og prisglidning vil føre til at arbeidernes reallønn vil synke. Ved uendret nivå på produksjon og sysselsetting vil dette bety større profitt til kapitalistene, (dersom prisen ikke blir for stort på de utenlandske markedene). Videre er det sannsynlig at produktiviteten øker i perioden, noe som også regjeringa regner med. Hele denne gevinsten vil gå til kapitalistene. De som skaper verdiene vil altså få en mindre andel av produktet. Det vil skje en innteksomfordeling fra lønn til profitt. At regjeringen kaller dette en (mer) rettferdig fordeling er interessant å merke seg.

ETTERSØRSELDEMPENDE FINANS- OG KREDITTPOLITIKK

I forslaget til statsbudsjett legger regjeringa opp til at statens kjøp av varer og tjenester reelt skal gå ned i 1979. Statens investeringer skal reduseres, mens statlig forbruk skal bli omtrent uendret. Overføringene fra staten vil øke noe ved at pensjonistene får noe høyere inntekter. Samtidig skal statens inntekter økes ved at de totale skatter går opp. Dette betyr at staten i langt mindre grad enn før vil stimulere etterspørselen i økonomien.

Denne etterspørseldempende finanspolitikken representerer et brudd med den keynesianske krisepolitikken. Den samme tendensen finner vi igjen i kredittpolitikken. Regjeringa legger her opp til høyere rentenivå, små økninger i utlånsramma for statsbankene, sterk begrensning av lån til konsumformål. Dette

vil bidra til å redusere etterspørselen etter forbruksvarer og redusere boligbygginga.

BEDRIFTSNEDLEGGING

Industripolitikken som nasjonalbudsjettet legger opp til er et uttrykk for at regjeringa nå fullt og helt vil la kapitalistene sjølfå ordne opp etter egne profittmotive. Produksjonsmidler skal rases og arbeidsplasser som ikke gir høy nok avkastning til kapitalierne, nedlegges. Resultatet vil bli at hele lokalmiljø må oppløses. Regjeringa uttrykker dette ved at «produksjon som heller ikke på sikt er lønnsom må nedlegges, «støtteordninger som har karakter av ren driftsstøtte trappes ned», «konkurser og gjelds-sanering (må) i større grad aksepteres som en nødvendig del av det økonomiske liv». Dette innebærer blant annet at støttetiltak innrettet på spesielle bransjer og bedrifter i hovedsak vil falle bort.

ØKT ARBEIDSLØSHET

Ifølge regjeringas målsettinger skal tiltakene virke til å hindre arbeidsløshet. Målet er full sysselsetting. Vi har tidligere slått fast at lønns- og prisstoppen vil bety reallønnsnedgang for store deler av arbeiderklassen. Dette vil sannsynligvis føre til lavere etterspørsel etter forbruksvarer. Det kan igjen bety salgsvanskeligheter for de bedriftene som produserer forbruksvarer på hjemmemarkedet, noe som peker i retning av større arbeidsløshet i disse bransjene. Et etterspørseldempende statsbudsjett og en etterspørseldempende kredittpolitikk vil bare forsterke dette. Eksportindustrien har salgsvanskeligheter og ledig kapasitet allerede og vil ikke ha noen interesse av å øke sysselsettinga, selv om salget skulle øke noe. Regjeringa innrømmer også at de ikke venter noen økning i sysselsettinga her før 1980—1981, og det er optimistiske anslag.

På toppen av dette kommer industripolitikken, hvor det blir klart uttrykt at arbeidskraftsmobiliteten skal øke. Det legges opp til sanering av bedrifter i stor skala, samtidig som det ikke sies noe om alternative arbeidsplasser.

Regjeringas beredskapsbud-

sjett på 450 millioner kroner er et piss i havet overfor den arbeidsløsheten som denne politikken kan skape. At hovedvekten skal legges på kortvarige omskolelingskurs, bare forsterker dette inntrykket.

Regjeringas helhetlige økonomiske politikk vil føre til større arbeidsløshet i året som kommer. For å bortforklare dette har regjeringa nå avgjort at 2 prosent registrert arbeidsløshet skal kalles full sysselsetting. Dermed skulle vel alle vera fornøgdde, skulle en tro.

Om omskriving av Torolf Elsters kjente tese gir følgende definisjon: Full sysselsetting er karakterisert ved dne arbeidsløshetsprosent Arbeiderpartiet til enhver tid vedtar.

Konklusjonen må bli at regjeringas primære målsettinger e.l.) Reduksjon av underskuddene på betalingsbalansen ved at arbeiderklassens forbruk reduseres, og 2) større profitt til kapitalistene i konkurranseutsatt industri. Så får det gå som det kan med inntektsfordelingen og sysselsettingsutviklingen.

Regjeringas nye krisepolitikk er en overgang til toner som når andre har framført dem, alltid har skurret i sosialdemokratiets ører. Den siste kriseutviklinga representerer derfor også en politisk krise for sosial demokratiet.

Utviklinga av det imperialistiske verdenssystemet, med ekstremt høy utenrikshandel, har gjort de nasjoale statsapparatenes makteløshet ovenfor arbeidsløshet og overproduksjon.

For å beholde en viss handlefrihet i framtida tvinges regjeringa til å skape øket arbeidsløshet og å foreta denne drastiske innskrenkning av fagforeningens frihet. Samtidig frataes fagforeningene makt og innflytelse gjennom lønnsstoppen. På toppen av det hele representerer øket arbeidsløshet større mulighet til å disiplinere arbeiderne gjennom en kraftig innsprøytning av sosial utrygghet.

Men som en roper i skogen får en svar. Noe av den sosiale basisen for sosialdemokratiets hegemoni kan på sikt rakne.

DNA har ikke lenger noen garanti for at f.eks. det lokale fagforeningsaristokratiet vil opptre som lojale tjenere for moderpartiet, når mye av deres makt og innflytelse blir tatt fra dem.

Knoll & Tott

36 Club7 musikere trår til på dobbelt-LP!

Live-opptak fra klubben høsten 1978

Mai 7812/13

HVA MÅ GJØRES

BOKS 2072, GRUNERLØKKA, OSLO 5

RØD FRONT I DNS

programmet våren 79

Hva Må Gjøres kan nå presentere det foreløpige forslaget til Rød Frontens program for våren -79.

ÅPNINGSFEST 19. JANUAR

FORFATTEREN SIN ROLLE OG OPPGAVER I SAMFUNNET.

Forslag til innledere: Jon Michelet, Knut Faldbakken og Stein Mehren.

SIKKERHET OG ARBEIDSFORHOLD I NORDSJØEN

Forslag til innledere: Bjartmar Gjerde og Bjørn Nilsen. I panelet: Ståle Eskeland, en representant fra NOPEF og lederen for fremmedarbeiderforeninga i Bergen.

ATOMKRAFT - NEI TAKK?

Formannen for Granliutvalget og representanter fra Natur- og miljøvernforeningene. Dessuten blir representanter fra de forskjellige folkeaksjonene invitert.

KVINNER I STRID

Forslag til innledere: Chris Brusgaard, som var med på å opprette det første mødrehygienekontoret. En kvinnelig motstandskjemper under krigen. Et kvinnelig NKP-medlem, som vil snakke om kvinnes kamp for rett til arbeid i 30-åra, og hva slags ideologi de ble møtt med. Dag Skogheim om kvinnekampen i Nord-Norge. Møtet skal bidra til å belyse kvinnekampens historie.

HAN SUYIN OM UTVIKLINGA I KINA

Bygger Kina sosialisme eller går de kapitalistenes vei?

RASISME, HVOR LANGT GÅR YTRINGSFRIHETEN

Forslag til innledere: Jo Benkow, Høyre. Utenlandske arbeidere fra den tredje verden.

Stort kulturprogram.

KRIG I VÅR TID?

Forslag til innledere: Jahn Otto Johansen og representant fra Klassekampen. Vi inviterer dessuten utenriksmedarbeidere fra Arbeiderbladet, Aftenposten og Ny Tid.

3.VERDEN: ANTI-IMPERIALISTISK KRAFT ELLER FARLIG ILLUSJON?

Er det riktig å plassere alle land i den 3. verden i en bås som hovedkraft for verdensrevolusjonen, eller er det viktigere å skille mellom progressive og reaksjonære regimer i den 3. verden? Forslag til innledere: Tron Øgrim og Erik Solheim.

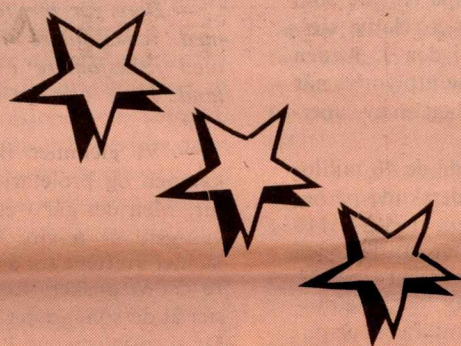
Det blir dessuten møter om studentøkonomi, nedlegging av arbeidsplasser i verkstedsindustrien og møte om Kampuchea.

KULTUR:

Hver torsdag blir det kro i »Kjeller'n» på Chateau Neuf. Et sted å være for studentene! Her blir det dans til kjente grupper, samtidig som vi vil bringe nye fram i lyset. Videre blir det arrangert Latinamerikansk kulturtkveld, kvinnekulturtkveld og sist, men ikke minst: Et møte om humor i Norge! En latterpsykolog og Harald Heide Steen jr. er invitert! Finnes det progressiv og reaksjonær humor??

DNS-TEATRET

Bli med i DNS-teatret! Alle som har lyst til å spille teater, lage teater, diskutere kultur kan bli med. Dette våsemesteret skal teatret jobbe spesielt med kvinnekultur og kultur mot rasisme. Henvend deg til styret i DNS om du er interessert!

Vårsøg på onsdagskroa: vi stiller opp for saker vi støtter -som Sovjet ut av Tsjekkoslovakia

Onsdagskro i DNS — Vårsøg og Bryggergangen Bluesband — musikk, dans, øldriking, mer eller mindre seriøse diskusjoner. Denne onsdagen litt spesiell i og med at Vårsøg var der og først hadde en konsertavdeling på en times tid. De ble forøvrig mottatt men entusiastisk applaus fra de mange frammøtte, og Henning Sommerros humoristiske småprat innimellom låtene vakte respons, selv om det nok til tider var riktig som han regnet med — at folk ikke forsto det spøtt.

Musikken veksler mellom rock til nyarrangerte folketonen, forfattere kan være Edvard Hoem såvel som bygdelyrikeren fra Surnadal, Hans Hyldbakk. På repertoaret står også en «Norsktoppvals» som ironiserer ganske mye over Norsktoppen og måten man kommer dit på — blant annet ved å sikre seg presseomtale av hvor talentfull man er.

Nå tror ikke vi at et intervju i «Hva Må Gjøres?» er det som kvalifiserer best for Norsktoppen, men Henning Sommerro og Knut Blekken stilte likevel villig opp for en samtale med oss. Trømmeslageren, Johnny Gausmel, kunne dessverre ikke være med, da han måtte rekke nattoget nordover.

— Dere er tydelig opptatte av den nasjonale kulturen av folketonen og dialekt, men samtidig spiller dere også rockelåter — dere ser ikke noe motsetningsforhold her?

— Nei, vi tåler å høre moderne popusikk, selv om PR-kjøret

rundt Grease for eksempel, byr oss imot. Men ta «Bøverdalsrock», den handler om ei ny tid som er kommet til Bøverdalen, og det var naturlig da å illustrere det med en «moderne» melodi — altså rock.

I tillegg er vi svært opptatt av å bevare den gamle folkedans, eventuelt kle den i en ny drakt for å få folk til å høre på. Ofte kan vi gi gamle toner et temmelig ukonvensjonelt arrangement, og dette er vi blitt kritisert for av enkelte spelemenn, uten at vi har tenkt å slutte med det av den grunn. Når det gjelder dialekt, synes vi det er helt naturlig å holde på den. Og om vi treffer folk hjemme, er de også villige til å legge litt godvilje til for å skjønne hva vi sier. — Når Beatles sang på Liverpoldialekt må vel vi kunne synges på Nordmørsdialekt!

— Dere opptre på støttekonserter for Tsjekkoslovakia og på Rød Front-arrangement, samtidig drar dere på turne med Sunnmøre Kristelige Ungdomskor (SKRUK) og gir ut en LP sammen med dem — i tillegg er jo Henning Sommerro utdannet domorganist og har vært ansatt som organist i Surnadal kirke. Er ikke dette vanskelig å kombinere?

— For oss er det musikken som er det viktigste, det finnes en fantastisk skatt i de gamle folketonene — også de religiøse, vi ble

med på samarbeidet med Skruk for å bevare disse. Det er enkelte salmer som er så vakre at du kan bli på gråten av å høre dem. Og vi vil ikke bli så fanatiske og isklade at vi ikke kan oppleve skjønnheten i en tone bare fordi teksten til den er religiøs.

— Vil dere definere dere selv som en del av den progressive musikkbevegelsen?

— Hvis det betyr å være i motsetning til Norsktoppkulturen — ja. Vi stiller opp for saker vi støtter — som Sovjet ut av Tsjekkos-

lovakia, men vil ikke ta noen nærmere partipolitisk stilling.

— Dere ville spille inn plata deres på MAI, men fikk avslag, hvordan reagerte dere på det?

— Vi syntes det var litt merkelig grunnlag vi fikk avslag på, ikke bare at vi ikke var klare nok politisk, men også at de ikke trodde plata ville selge noe særlig? Det er jo litt merkelig argumentasjon fra et plateselskap som kaller seg ukommersielt. Men de har jo gjort sjølkritikk på det siden, og har også tilbudt

oss kontrakt. Vi får se hva det kan bli til i framtida.

— Planer framover?

— Det har vi ikke så vledig mange av, vi har vært med i et fjernsynsprogram og filmene «Kronprinsen» og «Kjærlighetsferiereiser» som er under innspilling. Ellers har vi noen vage planer om å lage en LP med tekster bare av Edvard Hoem, men der er det foreløpig ingenting sikkert, bare en tanke vi har sysla litt med i det siste.

Vårsøg samlet stort publikum på DNS sin onsdagskro.